

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólát sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, április 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Országos népbolondítás.
Az aradi kamara és a hegyaljai borkereskedelem.
A színházi szanatórium-estély.
Az oroszok meghátrálnak.
Nyiszterné a vádtanács előtt.
A régi kerékvágásban.
Vásáresernok Aradon.
A nagy sztrájk, amiből nem lett semmi.
Fenyő Sándor bűne.
Bizalom a kormánynak.
Az elfogott sztrájkvezérek.
Ötödél millió kár.
Hieronymi üdvözlése.
Kirabolt múzeum.
Tárcsa: A hollandiai vasúti sztrájk.
Csarnok: Az őrnagy adósságai. Irta: Camille Lemonnier.

Országos népbolondítás.

Arad, április 26.

Az egész országban minden vonalon züllés, anarchia. A társadalmi osztályok külön-külön országos szervezettel harcolnak egymás ellen. Egymást elnyomni és egymás felett érvényesülni igyekeznek. Minden szervezetnek erős hatalom van a kezében. Az érdekek háboruja kegyetlenül féktelen, dönt, rombol feltartóztatlanul, mert öntudatlan emberek, a tömeg-hangulat sodrába került impresszionisták képezik vezérkarát.

Jogot ígérnek a népnek ők, akik a jogok fogalmát és természetét maguk sem ismerik. Csoda-e, ha a nép megsédül a feléje szórt hamis ígéretektől? Elhítetik a tömegekkel, hogy nem teljes az ő szabad-

ságuk. Rabszolgaságot és bilincseket emlegetnek, melyekkel meg van bénítva a magyar. Felszabadítást ígérnek és nemzeti hőökként ünnepeztetik magukat a városok piacain, — bent a parlamentben pedig lerombolják a törvényhozás tekintélyét, visszaélnék a nemzet legbecsesebb szabadságjogaival, elpusztítanak minden hatalmi tényezőt csak azért, hogy otthon a választópolgárok gondolkozását szédületben tartásuk és szakadatlan izgalmakkal vakítsák meg a nép világos látását, józan megfontolását.

Aki számolni mer a viszonyokkal, aki a létező helyzetet megrázkódtatásokról óvja, aki békés, nyugalmas munkásságot óhajt vagy követel; azt hazaáruló gaznak bélyegzik és a nép, mely nem diplomatakból és kitanult politikusokból áll, készpénznek veszi a hangos muzsikaszó mellett kihirdetett hazuságot.

Ime itt vannak ennek a züllött közállapotnak legszörnyűbb következményei. Egy álló esztendeig tartott a parlamenti anarchia. Most már eljutottunk oda, ahol az államrendnek fentartásához szuronyok és töltött fegyverek segítsége szükséges.

Az egész dolog csak közjogi gravámenekért kezdődött. Ki az ördög törődik ma már közjogi gravámenekkel? A nép, mely látja, hogy a parlament többségét is lehet terrorizálni, a nép, mely észreveszi, hogy az ő demagógjai az immunitás takarója alatt fittyet hányanak a karhatalomnak is, vérszemet kap és otthagyja a közjogi kérdéseket a faképnél, mert neki magának vannak követelései és saját hely-

zetének javításáért törekszik kihasználni azokat a lépéseket, melyekkel a törvényhozás többségét lehet terrorizálni.

A képviselő urak terrorizmusával el lehet bántani ott a parlamentben, akármi-lyen erős, akármi-lyen radikális. Kint az utcán azonban, ahol néptömegek óhajtanak követni a temperamentumos képviselők járványos példáját, egészen más a helyzet, a küzdelem itt már nem majomkomédia, hanem komoly és nehéz felelősséggel járó háború.

Amit a nép akar, hogy megélhetése és kereseti forrása könnyebb legyen, mint amilyen ma, vagy a múltban volt, nem olyan dolog, hogy huszonnégy óra alatt közmegnyugvársra lehessen elintézni. Hiszen minden gondolkozó embernek ebben fő a feje, nem tegnap óta, hanem évtizedek során. A nép terrorisztikus fellépése ennek a kérdésnek az előrehaladását nem segíti, hanem hátráltatja.

Könnyű jogokat, keresetet és megélhetést ígérni a népnek. Könnyű azt kiabálni, követeld és megadja majd neked azt más. Adni tessék annak, a ki kecségetni merészel. Aki azonban adni nem tud, hanem egész életét azzal tölti csupán, hogy rádissputálja a kormányzó hatalomra a maga bolond véleményét sokszor fanatizmusból, sokszor jobb meggyőződése ellenére is, az valóságos veszedelmére van az országnak, mert előidézője, megteremtője a fejtelenségnek, a züllésnek, az országos anarchianak.

Az állam a polgárokért van és a felelős kormány kötelessége a nép jólétéről

A hollandiai vasúti sztrájk.

(Aktuális visszaemlékezés.)

A krónikás, amint egymás mellé rója a ma eseményeit, önkéntelenül is visszaemlékezik a „hásonló esetekre“. A spanyol merényletekről eszünkbe jut Ravachol és Lucheni; a háborúról az angolok délafrikai kalandja; az immár befejezett vasúti sztrájkokról a hollandiai bérharc, amely tavaly ilyenkor tartotta izgalmában a világot. A hollandi vasúti sztrájk sokban hasonlított a miénkhez: de sokban különbözött is tőle. Csaknem öt hónapig tartott, hol erősebb volt, hol meg gyöngébb és e hosszú időnek csaknem minden napja érdekes eseményt szolgáltatott.

A hollandi vasúti sztrájkot a szociálisták csinálták. Kezdetben nem volt bérharc, csak később lett az. Az „Algemeene Bestuurders Bond“ (Alkalmazottak általános szövetsége) kezdeményezte és később, amikor maga a szövetség akarta megfőkezni, már országos csapássá fajult. Ennek a szövetségnek, amelyet Hollandiában röviden „ABB“-nek hívnak, minden alkalmazott a tagja. Vasúti, városi, gyári s egyéb magán alkalmazottak hatalmas egyesüléssé tették az „ABB“-t, amely a szó legnemesebb értelemben örködik mindnyájuk jóléte, érdeke fölött.

A tavalyi nagy bérharcot azért kezdeményezte az „ABB“, mert az egyik vasúti vállalat, a „Hollandsche Spoor“ olyan munkásokat alkalmazott kikötői munkákra, akik nem voltak az „ABB“ tagjai. Ezt megtorlandó, mondták ki a „Hollandsche Spoor“ alkalmazottjai a sztrájkot. Hivatalnokok, magasabb rangú vasutasok nem vettek részt a mozgalomban, de a munkások teljes számban; sőt csatlakoztak hozzájuk hamarosan a másik vasúti vállalatnak a „Staatspoor“-nak alkalmazottjai is. A két vállalat, jobbanmondva a két magánvállalat a kormányhoz fordult segítségért; a hollandus kormány azonban elhárította magától a dolgot, mondván: egye meg a két társaság a maga főztjét, ne invitáljon ahhoz vendéget.

A sztrájk különben szakasztottan úgy tört ki, mint most a miénk. Nyílt pályán megálltak a vonatok. Amsterdamba nem robogott be egyetlen egy kocsi sem. A zajos Amsterdam néhány óra alatt csöndes vidéki várossá vedlett és a „Hollandsche Spoor“ még aznap beadta a derekát; rögtönösen elbocsátotta a szövetséghez nem tartozó munkásokat.

De hiába volt a nagy sietség: nem használt az semmit; de sőt ártott. A munkások most kezdtek csak rájönni, hogy a mozgalmat külföldre célzó elérésére használhattak volna ki és hiába szerelt le az „ABB“, a rotterdami alkalmazottak nem állottak munkába, hanem ki-

bontották a bérharc vörös zászlóját. A forgalom azonban csak egyetlen napig szünetelt teljesen. Másnap már volt automobil-postajarat, harmadnap pedig a munkások nagy része visszament a lokomotivokra, a pályatestre, és a váltók mellé. A rotterdamiak is engedtek végezetül; de nem szüntették be a harcot, csak fegyverszünetet kötöttek. Fegyverszünet ultimátummal, amennyiben kimondották, hogy ha január elsejéig követeléseiket nem teljesítik, általános sztrájkot csinálnak. Ez az általános sztrájk, melyivel most nálunk is fenyegetőznek, úgy értendő, hogy Hollandia minden munkása, minden alkalmazottja beszünteti a munkát. A pék nem süt kenyeret, a cipész nem varr csizmát, a városi szolgák, a tramway kocsisai és kalauzai; mind-mind, még az u'caseprók is sztrájkba állanak.

Eljött január elseje és a vasutasok nem váltották be fenyegetésüket. Halasztást adtak és január 10 ikét, majd 20 ikét, majd február elsejét jelezték a „nagy napnak“, de bizony április hatodika lett, mire az egész ország sztrájkba állt.

Mert itt igazán egy ország sztrájkolt. Minden épkézláb munkásember letette a szerszámját, kötényét és félrekapott kalappal jelezte, hogy ő most az ur. Varrótű, ár, gyalu, üllő, kalapács, furó a sutba került egy időre; kihaltak a műhelyek és hangosakká lettek a kocsmák.

is gondoskodni. Ha vannak elégületlen társadalmi osztályok, ez éppen nem esodálatos, mert hiszen a világon sehol egy kicsiny zugot sem találunk, ahol az emberek megelégedettségben élnek.

A világ folyását megakasztani nem lehet. Semmiféle zendülés sem lesz alkalmas arra sem, hogy az állami hatalom erejét megtörje. Nem a szuronyokban bízunk, hanem a természet rendjében, mely a világ kezdete óta mindig az volt, hogy az emberek egymás mellett olyanformán helyezkedtek el, a hogy őket az egyéni képességek sorakoztatták. Ezt a rendet sem a sztrájkzrendülések, sem a szuronyerdők megváltoztatni nem fogják, hanem az történhetik csupán, hogy elpusztul egy sereg emberélet és a társadalom egy nagy kitörés után vérző szívvel lép vissza régi műhelyébe. (—)

Az aradi kamara és a hegyaljai borkereskedelem (A kereskedők kívánságai.)

Arad, április 26.

Most jelent meg az aradi kereskedelmi és iparkamara múlt évi működéséről szóló évi jelentés. A jelentésnek kiválóan fontos része, a mely az Arad-hegyalja borterméséről és borkiviteléről szólva, a kamara álláspontját ismerteti a borkereskedelem problémái dolgában.

A kamara az aradhegyaljai borkivitel emelkedésének adatait csoportosítja, azután így folytatja:

Dacára ezen örvendetes körülményeknek, féltő, hogy az olasz borok beözönlése a folyó évre várt jó termésünk értékesítését nagyon károsan fogja befolyásolni, ha ebben az irányban idejében nem történnek meg a szükséges kormány-intézkedések. A Fiumében és Triestben felhalmozott óriási bormennyiségek, ezeknek a melegebb évszakkal szükségessé váló kényszer eladása nagy veszedelemre lehet a mi folyton dráguló bortermelésünknek, hacsak a fenyegető bajon nem seprőnek azzal, hogy az olasz boroknak szabad átmeneti vámot engedélyeznek.

A síkföldi szőlőtelepítések is folyton fenyegetik a hegyi borok értékesítését s ebben a részben az érdekelt kereskedelmi köröknek következők a kamara tudomására hozott kívánságai:

1. a kereskedelmi szerződések megújításánál oda kell hatni, hogy az olcsó síkföldi borokat, ha azok munkások vagy bányavállalatok szükségletére vitetnek ki, valamely nagyon le

szállított vám ellenében bocsássák át a velünk szomszédos államok a határaikon;

2. a cognac égetési adó mérsékeltségét, hogy így az olcsóbb borokat cognaccá dolgozthassák fel s azok ne legyenek kénytelenek a hegyi borokkal versenyezni;

3. a katonaság élemezésébe be kellene hozni a legénységek az olcsó, könnyű borok adagolását, a mi a káros pálinkafogyasztást is ellensúlyozná és erőteljes hatással is lenne.

Az érdekeltek a túitermeléstől és annak Franciaországban észlelt káros hatásától való félelmükben azt is kívánják, hogy jobb fajta vainknak a külföldre való kivitele állami támogatással elősegíttessék. A kereskedelemügyi miniszter gyámolítását kéri arra, hogy a külügyminiszterium révén Oroszországban, Svéd és Norvégországban, Hollandiában, Németországban, Angliában és Amerikában a konzulátusok, sőt ha kell, a követségek bevonásával is a nemes magyar borokat megismertessék, a mi nagyon könnyen történhetik, ha külképviseletünknek reprezentáló tagjai asztalukon magyar borokkal látják el vendégeiket. Ez végre is a legkevesebb, a mi tőlük elártható.

Az érdekelt körök a borseprő értékesítésére is rá irányítják az intéző körök figyelmét. A roppant nagy mennyiségű borseprőt ma potom áron vesztegetik el a termelők verseny hiányában bécsi gyárosoknak. Miután a seprő nagy borkősav tartalmánál fogva fontos kereskedelmi cikket képez, szükségesnek tartanak, hogy különös kedvezményekkel elősegíttessék az aradi hegyaljának valamely vasúti állomással bíró központján egy oly gyár létesítése, mely a nyersanyagot a helyszínen feldolgozta.

Végül sürgetik az érdekeltek, hogy nagyobb súly helyeztessék a borkereskedelem tisztességének megővésére s az e téren sűrűn felmerülő tisztességtelen üzelmek szigorú üldözésére.

TÁVIRATOK.

Mozgósítási hír.

Konstantinápoly, ápr. 26. A minisztertanács újból foglalkozott a 2. drinápolyi és 8. szalonikii hadtest területén lévő 97. redifázslóalj demobilizálásával és ezt rövid időn belül várják.

Loubet Rómában.

Róma, ápr. 26. A Theatre Argentinóban ma fényes díszelőadás volt. A virággal díszített színház nagy közönségtöltötte meg. A királyi pár, Loubet előnök, a turini gróf és génuai herceg 1 negyed 11 órakor jelent meg. A közönség felállással és tapsal fogadta a magas vendégeket. A zenekar a marsallist játszotta. A lelkes ováció ismétlődött, a mikor a vendégek elhagyták a színházat.

De ez csak szalmaláng fellobbanása volt. Az első mozgalom leszerelése óta csaknem öt hónap múlt el s ezalatt sok minden történt. Többek közt az is, hogy az „ABB” elvesztette a munkások fölött való föltétlen hatalmát és az új egyesületnek: „A rendfenntartók társaságának” (Bond von order) egyre nagyobb lett a tekintélye. A vasutasok tehát magukra maradtak és ők sem voltak mind egy táborban.

Most aztán már a kormány is beleavatkozott a dologba. Béhivta az összes tartalékosokat és azokat rendelte ki a vasútvonal és a vonatok védelmére; vasúti személyzetről pedig gondoskodott a két társaság, amely újra szerződött valamennyi penzionált emberét és egy indiai új vasúttársaságának még Hollandiában időzött alkalmazottjait.

Igy is mérhetlen zavarokat okozott a dolog. Esti időben nem mertek vonatot utnak indítani; nappal pedig, ha ment vonat, azon alig fért el egy utas, annyira megtömték katonasággal. A katonák is zuglódtek, bárha a jó amsterdamiak gyűjtést is indítottak részükre, hogy jobb kosztot kapjanak. De a feleség föztje a logjobb és ágyban, párnák közt is jobb megpihenni, mint a vasúti kocsiba gyömöszölve, marsadusztirungban, bornyuvál és puskával! . . .

Közben pedig a hollandus kormány nagy

dologra szánta el magát. Megalkotta a sztrájk-törvényt, a „Stakingsvett”-et, amely egyszerű-mindenkorra lehetetlenné tett minden sztrájkot Hollandiában. E törvény három évig terjedhető fegyházat mért minden sztrájkolóra és hét évig terjedhető a fölbujtóra.

Ez a törvényjavaslat óriási ribilliót keltett. A munkások minden áron megakarták akadályozni azt, hogy törvény lehessen a javaslatból; de még azt is megakarták akadályozni, hogy a kamara össze ülhessen. A vasutasok újra, immár harmadszor kimondták a sztrájkot, de csak a gázgyári munkások és a köztisztviselés emberei (értse: utcasepők) tartottak velük. Az általános sztrájkból megint nem lett semmi; sőt ezutal már a közlekedésben sem állott be nagyobb zavar. Ami munkás megmaradt, az szépen elvitte a képviselő urakat Hágába, a kamara összeülhetett s az igen tiszteletre méltó Heemskerck előadatta a sztrájk javaslatot.

De zavartalanul közlekedtek a külföldi vonatok is, bárha erős katonai fedezet alatt, míg a sztrájkoló munkásokat egytől-egyig elbocsátották a szolgálatból; hiába kezdett ezért obstrukcióba az ellenzék.

A hágai parlament ellenzéke mindössze hét emberből áll; a vezérei: Hugenholtz és Troelstra képviselők, akik aktív részt vettek a sztrájkban s akik a „nagy parlamenti harcban”, párt-

A színházi szanatórium-estély.

(A tüdővésznek javára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A statisztika számai rettenetes képét tárják fel annak a pusztulásnak, melyet Magyarországon a tüdővész okoz. Senki nem is gondol rá, hogy ez a borzasztó betegség ott leselkedik rá az utcán, ott mindenhol, a mere lép. Az utca pora, a levegő magában rejtli a pusztulás csiréit, és aki inklinál a pusztító vészre, az sohasem biztos benne, hogy mikor éri el annak keze.

Ez ellen a betegség ellen pedig védekezniünk kell. Társadalmi akció, és minden más eszköz felhasználásával kell odahatnunk, hogy utját álljuk a vész terjedésének. A magyarság vitális érdeke, hogy ne hagyjuk elpusztulni azokat, akiknek nincsen módjuk a délvidéken gyógyulást keresni. És ezt a célt szolgálja a József főherceg Szanatórium egyesület, amelynek felkérésére Institoris Kálmán polgármester elnöksége alatt az aradi társadalom köréből alakult rendezőbizottság holnap, szerdán este az alföldi népszanatórium javára estélyt rendez az aradi nemzeti színházban, fővárosi vendégek közreműködésével.

Ezt az estélyt, ennek anyagi sikerét támogatni nem áldozat, hanem kötelesség. Kötelessége mindenkinek, aki csak valamennyire szívén viseli az általános emberi érdekeket. És e kötelességet teljesíteni annál könnyebb, mert hiszen magas ellenértéket kap mindenki, aki a szerdai színházi előadásra jegyet vált.

Az estély főnyújtját Eötvös Károly szabad előadása képezi, amelyre mindenki kíváncsi lehet, aki csak hírét hallotta a „vajda” aranyos humorának, mesés előadó képességének és annak az eredeti egyéniségnek, amely az Eötvös Károly minden szavából kiárad. A vajda Emlékezések címen szabad előadást fog tartani, aradi vonatkozású dolgokról is elmondván egyet-mást.

Csak szerdán este érkezik Aradra. Vele jön a Szanatórium egyesület vezetőségén kívül, több barátja és a békésmegyeiek küldöttsége; fogadtatásukról az aradi rendezőség gondoskodik.

Az estélyre a szintársulat is nagyban készül. Élvezetesnek ígérkezik a Cigánybáró operett első és második felvonása, melyet összevonva adnak elő a szintársulat elsőrendű tag-

jukkal együtt 3 (mond: három) nap alatt ki-merültek.

A „nagy parlamenti harc”-nak különben volt még egy igen kedves epizódja. Az, hogy a karzatokat állandóan kislányok tartották meg-szállva, akiket a kormány rendelt ki a szolgáltra. Attól félték ugyanis, hogy a karzatokon munkások jelenhetnének meg és zavart csinálhatnának; a kamara elnöke tehát elküldte mindennap az össze karzati jegyeket a felsőbb leányiskoláknak és a képviselő urak tönkre koptathatták a gukkerjeiket a pompás látványosságon.

De érdekes volt ez a parlamenti harc azért is, mert a legvárhatóbb ülés is olyan csöndben folyt le, amilyen minálunk el nem képzelhető a legbékésebb időben sem. Egyszer azonban megtörtént, hogy az egyik ellenzéki képviselő a miniszter beszédébe közbefütyült; amire aztán olyan lármá támadt, amilyen ismét nem képzelhető el minálunk a legharciasabb időkben sem. Ez a felháborodás lármája volt, néhány percig tartott; azután békésen, szinte suttogva tanácskoztak tovább.

Szóval: a sztrájk-törvény törvényé lett és Hollandia mostanság a legsztrájkmentesebb országa a világnak. Ennél sztrájkmentesebb csak a Lebandy Jakab császár birodalma, az is csak azért, mert egyáltalán — nincs.

jai, a végén fényes tablóval. Ebben az egész személyzet részt vesz. Az estély a *Tannhäuser-nyitány*val kezdődik, melyet a Filharmóniai-egyesület a szinbázi zenekarral együtt fog előadni, befejezésül pedig *Makai Emil* bájos kis vigjátékát: *A királyné apródját*-t mutatja be a drámai társulat. Ezt a gazdag műsort *Balla Miklós* versei egészítik még ki.

Az estélyt, a jótékony célra való tekintettel, ötven százalékkal felemeit helyárák mellett rendezik.

Az oroszok meghátrálnak.

(Japan győzelme a szárazföldön.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 26.

A *Times* jelentése szerint a keletázsiai harctérnek ismét szenzációja van, mely mielőbb abban nyer teljes nyilatkozást, hogy a japánok kiverik az oroszokat szárazföldi pozícióikból. Ezzel aztán urrá lesznek a hatalmasnak hitt ellenfél fölött nemcsak tengeren, a hol már még ők az urak, de a szárazföldön is.

A részleteket a következő táviratok mondják el:

Londonból táviratozzák: Mint a *Times*-nak jelentik, a japánok átmentek az Aiko folyón, a Yalu egyik mellékfolyóján s így az első hadsereg zöme a szárazföldi operatív területre sikeresen benyomult. A japánok elkergették az oroszokat összes pozícióikból, előre nyomultak a Yalu felől egész Szinüen-ig és ezt megszállták. Az első hadsereg ezen az úton akarja Mandzsuriországot elérni.

Tokiói távirat szerint az oroszok a japánok előtt mindenütt meghátráltak. A japánok számos orosz ejtettek foglyul.

Berlinből jelentik: A japán kormány négy újabb hadosztályt mozgósít, melyek a harmadik hadtestet fogják képezni. A hadtestek mindenike körülbelül százezer emberből áll.

Pétervár, április 26. *Kuropatkin* tábornok e hó 25-iki kelet felé a következő táviratot intézte *Niklós cárhoz*: Szaszulics tábornok jelenti e hó 24-éről: Az elmúlt napokban Vicsu környékén és a folyón felelő 15 versztnyire, a Szigu folyónál azt látták, hogy a japánok hajóhidakat részeket szállítanak partra, bárkákat szednek össze és hidépítőanyagokat szednek elő. E hó 23-án egy-két század erős japán csapat és kis lovaskülönítmény vonult el a folyón lefelé, 15 versztnyire Liaopusicsától és Pjondongtól. Megállapították, hogy 20 versztnyire a folyón felelő Liaopusicsától készülődnek a Jalu átlépésére.

Az orosz távirati ügynökség jelentése: Hivatalos jelentések szerint Vicsu környékén különböző pontokon készülődnek a Jalu átlépésére. Két japán század kis lovascsapattal átment a Jalu 15 kilométernyire Liaopusicsa alatt. In-
terjúk történtek az orosz előőrsek védelmére. A Jalu balpartján minden csendes.

Tokió, április 26. A Port-Arthurnál és Dalminál elhelyezett nagyszámú akna, a melyek sűrűdésre felrobbannak, arra birták a japán hajócsapásokat, a melyek a Sárga-tengeren és a Pécili-partokon teljesítenek szolgálatot, hogy hagyjanak fel a Csenuipóna túl való hajózással. Az *Ashama* nevű japán cirkálóhajót ma felrobbantotta egy akna 16 tengeri mértékegységig a santungi előhegységtől. Az uralkodó gátlások sok aknát eltávolították helyükről. Öbört megtaláltak és ártalmatlanná tettek. Ezen azonban attól tartanak, hogy sok más társ, a

mely szabadon uszkál, az áramoktól dél felé hajtatott. A hajózás ezért még nappal is veszélyes. Eddig még nem találtak olyan eszközöket, a melyekkel el tudják háritani ezt a veszélyt.

A nagy sztrájk, amiből nem lett semmi.

(A munkássztrájk és a budapesti fuvarosok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A vasutas sztrájk ügyében beállott hirtelen fordulat, amely a sztrájk megszűnését hozta magával, különböző okokon gyökerezett. Így egyik leglényegesebb oka a meglepetésszerűen jött fordulatnak hogy a budapesti vasutasok erejüket megfogytatva látták a további ellenállásra s az az utolsó reménység, amely a szociáldemokratapárt megígért támogatása következtében új tüzet szított a mozgalomban, már tegnap szétfoszlott.

Az országos szociáldemokrata-párt részéről *Goldner dr.* és *Groszmann* ugyanis az általános munkás-sztrájk proklamálását helyezték kilátásba, ha a kormány nem enged a vasutasok követeléseinek. Időközben a szociáldemokrata-párt szervezeti tanácsa és pártvezetősége arra a meggyőződésre jutott, hogy technikai és más okokból képtelenség márcól-holnapra országos sztrájkot kimondani s azért el is határozta, hogy nem vállalkozik e kétes eredményű sikerre.

A fuvarosok sztrájkja azonban még egyre tart. Ennek mibenállásáról fővárosi tudósítónk ma a következőket telefonálja:

Hogy nem volt alaptalan az a félelem, amelylyel a fővárosi közönsége a készülő fuvaros-sztrájk elő nézett, azt a mai események lényegesen igazolják. A sztrájkoló kocsisok ma több helyen erőszakoskodtak, sőt verekedéseket rögtönöztek, úgy hogy a rendőrségnek kellett közbelépni, amely aztán egy sereg embert le is tartóztatott.

Ma reggel a kőbányai sertéstelepre vezető Bihari-úton vagy husz sztrájkoló kocsis megtámadott három sertéset szállító kocsist. Lehúzták őket a bakról, azután ütlegelni kezdték. A szerencsétlen emberek nem menekültek volna ép bőrrel az elkeseredett sztrájkoló kezai közül, ha a sertéstelepről, ahol számítottak az ilyen eshetőségre, futólépésben nem jött volna egy szakasz gyalogosrendőr és szét nem verte volna a támadókat.

A rendőrség a kocsisok közül öt letartóztatott s magának elleni erőszak büntette címén indítja meg ellenük az eljárást. A letartóztatottak, akik közül többen a múlt évben lezajlott fuvaros-sztrájk véres jelenetei óta jó ismerősei a rendőrségnek, a következők: *Hanák Kálmán*, *Dobcs József*, *Mischiak András*, *Kelemen Imre* és *Benedekovics Károly*.

Magánosok elleni erőszak büntette címén indítja meg az eljárást *Gácsi Mihály*, a kőbányai részvény-szervező napszámosa ellen is, a kit a rendőrség ma reggel azért tartóztatott le, mert a szervező száz pincemunkását azzal fenyegette, hogy a fuvarosok megölik őket, ha nem hagyják abba a munkát. A fenyegetésnek meg is volt a hatása, amennyiben a részvény-szervező összes munkásai ma sztrájkba léptek.

A hatodik, hetedik és nyolcadik kerületi kapitányságok zsúfolva vannak sztrájkoló és rakoncátlanok fuvarosokkal, akik ma reggel

a város különböző pontjain kényszeríteni akarták a dolgozó fuvarosokat, hogy hagyják ott a kocsikat. A fővárosi közönsége mindezek dacára nem igen érzi a sztrájk hatását. Aki ma akart hurcolkodni, egészen nyugodtan megtehetette, mert a fuvarosoknak körülbelül a fele munkában áll. Látni is már több helyen nagy butoroskocsikat, amelyek egészen bátran, rendőri fedezet nélkül közlekednek.

A szunyogszigeti sztrájk tanyán ma egész délelőtt összesen körülbelül ötszázan voltak jelen. A főkapitány a rend fentartására mintegy száz rendőrt küldött a Szunyogszigetre. Sem a sztrájk tanyába, sem pedig onnan ki nem eresztettek senkit, úgy, hogy azok a sztrájkolók, a kik tegnap este hazamentek s ma reggel hat óra után akartak a tanyára visszamenni, künnszorultak s kisebb csoportokban ellepik a Külső Váci-ut, a Váci-ut mellékutcáit és az újpesti rakodópartot.

Nyisztorné a vádtanács előtt.

(A gyilkosságra irányuló szövetség.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 26.

A sokat emlegetett gyulai asszony, dr. *Nyisztor Adorján* és szeretőjének, *Kubik Gyulának* az ügye holnap kerül a gyulai törvényszék vádtanácsa elé.

Emlékezetes még az az izgalmas bűntény, melynek minden egyes momentumai óriási érdeklődést keltett a közönség körében. Maga a cselekedet elég közönséges. Aki el-eljár a törvényszék tárgyalási termébe, ennél sokkal külön, szövevényesebb bűnesetekkel fog találkozni. Mégis nagy izgalmat, s sok helyen néma megdöbbenést okozott Nyisztorné tette. A szereplő személyek kölcsönöztek az ügynek szenzációs színezetet. Az asszony, aki szívével minden ok nélkül elfordult szerető férjétől és bűnös szerelmét egy korcsalagnak ajándékozta, a szerető, aki, míg a titok rejtegeti őket, a szerelmes trubadurt játsza, de mikor a törvény üldözni kezdi, gyáván letagadja nemcsak a szerelmét, de az elkövetett bűnt is, végül a férj, akinek fájdalmára a józan emberek meglehetősen gyógyító irt hoz; ezek mind olyan emberek, akik a legszebben megirt regénynek tökéletes sujt-t adhatnának.

A regény pedig, mely eddig szenszibilis volt, folytatódik tovább, most azonban már kriminális irányban. A lelketlen bűnösök, akik Nyisztor Adorjánt el akarták tenni az utból, mindinkább közelednek a bűnhődés napjához. A bűnügy érik, s ha majd becsukódik mögöttük a bírón ajtaja, akkor a világ is leereszti a függőnyt.

A bűnügy újabb fordulatáról a következőket jelentik Gyuláról:

A gyulai törvényszék vádtanácsa holnap kezdi tárgyalni azt a szenzációs bűnügyet, melyben a királyi ügyész a büntető törvénykönyv 288. szakaszába ütköző, gyilkosság elkövetésére irányuló szövetség büntette miatt azzal vádolja dr. *Nyisztor Adorján* szül. *Mudrony Annát*, továbbá *Kubik Gyulát*, *Brád Togyernét* és *Koszt Pétert*, hogy tavaly Nyisztor Adorján dr. törvényszéki bíró meggyilkolása céljából szövetségre léptek. Az ügyesség vizsgálat anyagából merítette a vádirat indokait és az egész vádiratot ebből építette föl.

A gyilkossági kísérletre irányult vádat az országos ügyész indokolt véleménye döntötte meg, aki a bűnelkövető lefoglalt folyadékot, a melyből Nyisztorné férje ételébe és italába kevert, *Nyisztor életének kioltására alkalmatlannak találta*.

Berényi Armin dr. és Martos József dr. védők kifogásokkal éltek és a vádtanács holnapi tárgyalásán, melynek döntése elé érdeklődéssel tekintenek, ők fognak védenek érdekeiben hadakozni.

Fenyő Sándor büne.

(A rendőri nyomozás folytatása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 26.

Fenyő Sándornak, az Egyetértés főszerkesztőjének undok merénylete dolgában a budapesti rendőrség erélyesen folytatja a nyomozást. A vizsgálat a büntető törvénykönyv 238-ik szakasza alapján indult meg, a mely esetben öt évig terjedhető börtönt rendel el a törvény.

Ma délelőtt megjelent a budapesti főkapitányságon Mahler Gusztáv, Fenyő Sándor feleségének első férje és bejelentette, hogy az ő volt felesége és leánygyermeké Fenyő Sándorral együtt eltűntek a fővárosból. Előadta, hogy serdülő leánykáját a válópör befejezte után az anya gondjaira bízta a törvényszék. Tegnap fent járt Mahler az árvaszéknél és kérte, hogy leányát vegyék el az anyától, mivel a gyermek erkölcsi neveltetése abban a házban, a hol Fenyő Sándor a családfő, nagyon is illuzórius. A kérelmet teljesítette az árvaszék. Mahler egyuttal megkérte a főkapitányt, hogy *karhatalommal* intézkedjék gyermekének elvétele iránt, ha azt másképp Fenyőék ki nem adnák, illetve indítsa meg a nyomozást az irányban, hol van a gyermek, hogy az árvaszék végzésének érvényt lehessen szerezni.

A rendőrség abban a meggyőződésben van, hogy Fenyő Sándor nem utazott külföldi szanatóriumba, hanem vagy a fővárosban, vagy annak környékén bujkál.

Fenyő Sándor bünei közül a F. M. ma a következő megdöbbentő esetet mondja el:

Nem tuloztunk, amikor Fenyő áldozatainak számát kiszámíthatlan sokaságnak mondtuk. Így például ma egy uri ember, tartalékos huszárhadnagy jelent meg szerkesztőségünkben. Az izgatottságtól remegő hangon mondta el a következő esetet, amely az ő boldogságát tette tönkre, s amelyről most azért szól, hogy valahogy el ne engedjük tussolni annak a vadállatnak ügyét. Nem ép magamért, ugymond, hanem másokért.

— Hat hónappal ezelőtt jegyben jártam. Egy vasárnap délelőtt menyasszonyommal a Zöldfa-utcai görögkeleti templomba igyekeztünk. Szembe jött velünk egy magas, piros-pozsgás ember. Mikor menyasszonyom meglátta, össze-rezgett, s annyira feltűnő remegés fogta el, hogy faggatni kezdtem: mi baja van. Az utcán nem szólt semmit, de odahaza összerokadt s elmondta a következőket: Három évvel ezelőtt a nő-képzőbe járt s ez az ember folyton inzultálta. Egy téli nap délutánján szerb hittan óráról jött, amely 4 órakor végződött. A magas ember ismét sarkában volt. Amint egy ház kapujába értek, a férfi megragadta a karját, berántotta a kapu alá, ahol egy másik ember is volt. *Betörték a száját*, bevitték egy a kapu alatt levő szobába s ott a szerencsétlen leányt meggyalázta. A leány rettenetes szégyenében nem mert szólni. Völegényének bevallozza a dolgot.

— Szakitottam menyasszonyommal — folytatta látogatónk. — Még most is szeretem, ő is engem, de nem tudom rászánni magamat, hogy elvegyem. Megtudtam, hogy az illető Fenyő Sándor volt. Mit tehettem volna vele? Ha nekimegyek és szétzuzom, szerencsétlen volt

menyasszonyomnak okozok halálos szégyent, a melybe behalt volna. Most, hogy másnak szerencsétlenségén derült ki gazsága, uraim, ne engedjék azt a gazembert!

Megígértette velünk nevét illetőleg diszkreciónkát, de önmagától megesküdt, hogy amit elmondott, szösz szerint igaz.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Szőlősgazdák gyűlése. Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesületének igazgató-választmányi ülésére, mely április hó 29-én pénteken délelőtt fél tíz órakor a Fonciére biztosító intézet főügynöksége irodahelyiségében (Deák Ferenc-utca 42. szám) tartatik, az igazgató választmány tagjait ez uton meghívom. Tárgy: 1. Az olasz borvám ügyében elkészített emlékirat bemutatása. 2. Határozatbontal az emlékiratnak miként való felterjesztésére nézve. 3. Indítványok. *Tagányi István*, elnök.

A régi kerékvágásban.

A vasutasok sztrájkja után.

Az összes forgalom megnyílt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A vasuti állomásokon, a nyílt pályatesteken, az őrházakban, vasuti irodákban ma már sehol nincs nyoma a vasuti sztrájknak. Eltűnt még az utolsó cseppje is az engedetlenségnek s a forgalom ma már époly teljes, mint egy hónappal ezelőtt volt. Talán a szivekben van még nyoma az elmúlt viharoknak, de annyi bizonyos, hogy a vasutasok elégtelenségét messze tulszárnyalja az a töméntelen kár, melyet a sztrájkolók eléggé el nem ítélték tettükkal az ország millió és millió emberének okoztak.

A mostani napok a konszolidációra vannak szánva. Mert bizony abba is újra bele kell törödnünk, hogy van vasút, posta, szabad közlekedés. Annyi sebet tépett a meggondolatlan sztrájk az ország testén, amennyit csak egy nagyon szerencsétlen hadjáratból hozhat haza egy vesztés ország.

A vasutigazgatóság most teljes erővel azon fáradozik, hogy a közönség megint bizalmát helyreállítsa. Ez most már könnyű dolog lesz, mert hiszen a *forgalom teljes egészében helyreállott*. Ma már a teheráruszállítás is megkezdődött. A személyszállításnál is mindinkább visszatér a régi állapot, az utasok száma egyre szaporodik.

Az újabb eseményekről a következőket jelenthetjük:

Arad rendben van.

Az államvasutak aradi üzletvezetősége területén, melynek a rend beállta körül elismerésre méltó érdemei vannak, nincs már árnyéka sem a sztrájknak. Csupán a katonaruhába bujtatott vasutasok emlékeztetnek a nehéz napokra, melyek alatt annyit szenvedett a közönség.

Most érezzük, mekkora lidércnyomástól szabadultunk meg. Ma már mindenki rendesen megkapta a leveleit s a vonatok közlekedését sem késés, sem más forgalmi akadály nem zavarta. A sztrájk utolsó nyoma a mai napon veszett el: megkezdődött minden irányban a teherforgalom.

Az aradi állomáson annyi volt ma is az utas, mint máskor. A vonatok rendes időben

érkeztek s a rendes menetrendszerű időben indultak tovább.

Ma már ritkább volt a kíváncsiak sora a pályaudvaron. A vasutasok szótlanul haladnak el egymás mellett s a raktárakban is megkezdődött az élet. A felek jönnek-mennek, árukat adnak fel, s érkezett árukat váltanak ki. A fűtőházban is vigan pőfékelnek az indulásra kész mozdonyok s a mozdonyvezetők lelkiismeretesen, panasz nélkül teljesítik a szolgálatot.

A katonaság ma az utolsó szolgálatot teljesítette, holnap már megint civil külseje lesz a pályaudvarnak. A mozdonyokról is el-elmaradnak a szuronyos őrök, nincs már mitől tartani.

Az aradi üzletvezetőség a következő értesítést küldte hozzánk:

Becses lapjában leendő közlés végett tudatjuk, hogy az aradi üzletvezetőség valamennyi vonalán az *összes forgalom megkezdett*.

Üzletvezető távollétében

Fetter Géza,
főfelügyelő.

Sztankovits Miklós államvasuti üzletvezető ma este tért vissza Aradra.

A fővárosi pályaudvarokról.

A budapesti pályaudvarok még mindig nem nyerték vissza rendes képüket. A katonai szolgálatra behívott vasutasok tarka serege, a perronokon, várótermekben, az áruraktárak előtt őrt álló katonák nagyon élénk képet színek a képet.

A keleti pályaudvaron *László* főhadnagy parancsnoksága alatt az 1. honvédgyalogezred egy százada tartja fenn a rendet. Az állomásfőnöki iroda Baross-térre nyíló ajtaja előtt egy asztal mellett egy honvéd vezérkari százados, egy honvédhadnagy, egy vasuti tisztviselő és a katonai ügyosztály egy hivatalnokosztja be és indítják utra a katonai szolgálatra behívott vasutasokat. A vasuti hivatalnok felolvassa a neveket, amire a katonavasutasok a vezérkari kapitány előtt jelentkeznek. A kapitány kiadja az utasítást:

— Zágráb, gyorsvonat! Várjon a III. osztályu váróteremben a további parancsra.

A harmadik osztályu váróterem két részre van osztva. Az egyik részben az utasok, a másik részben a vasuti és táviróezred katonái vannak elhelyezve. A vasuti ezred ma reggel elvonult, helyükbe a katonavasutasok fekszenek a kincstári szalmazsákokra s várják a további parancsokat.

A keleti pályaudvarról ma már az összes vonatok a menetrendszerinti időben elindulnak.

Ma reggel a pályaudvaron — mint a M. E. jelenti, — megható jelenet játszódott le. A Szabadka felé és a Ruttká felé induló vonatokon mintegy kétszáz katona vasutas (más nem is volt a vonatokon) adott jelre hirtelen felállott és levett sapkával elénekelték a Kossuthnótát. A közönség, amelyet a szép jelenet nagyon meghatott, percekig éljenezte a katonákat.

A nyugoti pályaudvaron a 68. gyalogezred egy százada van *Vukelics* százados parancsnoksága alatt. A katonák a perronon, a vasrács mögött táboroznak. Öröket csak az áruraktárak előtt állítottak fel. Ezen a pályaudvaron egyébként sokkal nyugodtabb az élet. Nagyon kevés rendőr látható és nagyon kevés az utazó közönség. Innen is az összes vonatok a menetrend szerinti időben elindultak és elindulnak.

A kőbányai pályaudvaron rendőrségi beavatkozásra is volt szükség. Egy *Hermann* La-

jos nevű ember, aki egyébként teljesen ittas állapotban volt, *lelövésel fenyegetett egy mozdonyvezetőt*, ha nem hagyja ott azonnal a mozdonyt. A X. kerületi kapitányságra vitték, hogy kialudhassa a mámorát. A kapitányságon azt állította, hogy ő is mozdonyvezető, később azonban kiderült, hogy a magyar államvasutak északi főműhelyében alkalmazott asztalos.

A keleti pályaudvarról ma délután 3 órakor a zágrábi gyorsvonattal négy teherkocsin 156 ember indult utnak hat tiszt vezérése alatt, az ottani rend helyreállítására. A kapitányság a műszaki csapatokból került ki s azt visszatérteig a 32 ik gyalogezred legénysége helyettesíti.

Hivatalos jelentés.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magy. kir. államvasutak igazgatóságához beérkezett jelentések szerint a Budapest jobbparti és balparti üzletvezetőség, továbbá távirati jelentések szerint a miskolci, debreceni, szegedi, aradi és szombathelyi üzletvezetőséghez tartozó vasúthálózaton a mai napon az összeforgalom, vagyis a személyvonatok menetrendszerű forgalma, valamint a teherforgalom is teljes mértékben felvétel, olyképen, hogy a szállítás éjjel éppen úgy, mint nappal, normálisan folyik. A kolozsvári és zágrábi üzletvezetőséghez tartozó hálózaton a személyforgalom mindenütt a rendes medrébe visszaállott. E két üzletvezetőség számos vonalain tegnap a teherforgalom is megindult szórva nyosan, azonban, tekintve az alkalmazottak tömeges jelentkezését és azoknak folyamatosan tett alkalmazását, biztos kilátás van arra, hogy már a mai nap folyamán a teherforgalom is normálisan fog működni.

Az Orient Express és az ostendei vonat, valamint a konvencionális gyorsvonatok már tegnapelőtt óta normálisan funkcionálnak és így a páris-konstantinápolyi, valamint az ostende-konstantinápolyi összeköttetés teljesen helyre van állítva. Ezzel a fennállott zavarok teljesen megszűntnek tekinthetők.

Mint a Magyar Távirati Iroda értesül, a magy. államvasutak igazgatóságánál a sztrájk kitörése óta, vagyis nyolc napon át tartó permanens éjjel-nappali szolgálat — amelyen Ludvig Gyula elnökgazgatón kívül Marx János igazgató és az igazgatóság teljes személyzete fáradhatatlanul működtek a megzavart forgalom fentartásán, — a mai napon megszűnt.

A temesvári mozgalom.

A forgalom helyreállítása és a sztrájk megszüntetése — mint már röviden említettük, — Temesvárott igen nehezen ment. Varga György főmérnök vasárnap hosszasan tárgyalt a sztrájkolókkal és minden áron rá akarta bírni őket, hogy leszereljenek. Tudatta a sztrájkolókkal, hogy a miniszterium Fontaine Emil főellenőrt küldötte ki Temesvárra, aki hétfőn délelőtt 7 órakor várja válaszukat. Fzért hétfőn reggel 6 órakor összegyűltek a sztrájkolók a lövöldében, hol Varga György főmérnök a következő beszédet intézte hozzájuk:

Uraim! Már tegnap kifejezést adtam ama meggyőződésemnek, hogy a küzdelem immár hiábavaló és önök mindenképen kötelesek ismét szolgálatba lépni. Az önök képviselői arra kértek, hogy elhatározásukat ma reggelig bevarjam, hogy mindegyikük eljöhessen ide, s így az elhatározás egyhangu legyen.

Uraim! Midőn egy reánk nézve hátrányos törvényjavaslat állottunk szemben, jogosult volt a küzdelem, de ma már, mikor a kormány az erőszakot alkalmazza, nem léphetünk

ezzel szembe, az erőszaknak feltétlenül engednünk kell. Kérem tehát önöket, mint az önök igaz barátja, határozzák el egyhangulag, hogy feladják a harcot és jelentkezzenek a kormány képviselőjénél szolgálati feladatra. Hogy az önök elhatározását megkönnyítsem, tudatom önökkel, hogy Szeged már feladta a harcot, melyre vonatkozólag ma az alábbi táviratokat kaptam:

Az összes hivatalfőnökökhöz! A szegedi bizottság értesíti a helyi bizottságokat, hogy az itteni személyzet ma szolgálatba lépett, miről az összes állomások értesítettek. A szolgálat érdekében tudatta ezt a személyzettel: *Stelczel*, üzletvezetőhelyettes.

A budapestiekkel és az üzletvezetőségekkel tudattuk, hogy mi tisztán hazafias indokból ma ma szolgálatba lépünk. Cselekedjétek ti is így! *Misley, Blaskovics, Szénássy.*

Erre az alábbi sürgönyválaszt küldtem:

Misley, forgalmi főnökség, Szeged. Helyesljük az Önök elhatározását és csatlakozunk önökhez. *Varga*, főmérnök.

Tiszta lelkiismerettel állhatunk tehát ismét szolgálatba. Meggyőződésből küzdöttünk és most meggyőződésből adjuk fel a harcot. A haza hív bennünket és mi megyünk!

Erre a sztrájk megszüntetését egyhangulag elhatározták, s erről a kormány kiküldöttjét azonnal értesítették.

A temesvári sztrájkbizottság vezetőit és pedig *Varga György* főmérnököt, *Mendelsohn J.* t és *Radivojevićs J.* állomásfelügyelőt ma reggel 8 órára *Kotócz Pál* vizsgálóbíró megidézte és kihallgatta. A kihallgatás az egész délelőtt tartott.

A vidék és a sztrájk.

*Eszék*ről jelentik: A vasúti forgalom már rendszeresen folyik. Tegnap este azt híresztelték, hogy a szolgálatot felvevő vasúti alkalmazottak ellen *merényletet terveznek*, miért is este 9 órakor egy század gyalogság szállta meg a pályaudvart és csak reggel 3 órakor vezényelték azt vissza. Semmi rendkívüli esemény nem fordult elő.

Debrecen: A gyors- és személyvonatok tegnap egész nap rendszeresen közlekedtek. 10 órakor este az összes sztrájkoló vasutasok megjelentek *Tolnay Kornél* üzletvezetőnél és szolgálatba léptek, minek következtében az üzletvezetőség ma reggel kihirdette, hogy az összes menetrendszerű személy- és teheráruforgalom akadálytalanul megindul. Ezzel a debreceni üzletvezetőség egész területén a sztrájknak teljesen vége van, ami a közönség körében nagy lelkesedést kelet.

*Nyiregyháza*n az összes vasúti alkalmazottak szolgálatba léptek. A vonatok minden irányban megindultak, részben a katonai, részben a szolgálatba állott vasúti vezetőkkel. Egy század behívott tartalékos vasutas szétosztása a különböző irányba induló vonatokkal folyamatban van. *Báró Feilitzsch* főispán a rend fentartása végett a vasúti állomáson tartózkodik, hol óriási közönség örömmel látja a vonatok megindulását. *Nyiregyháza*n a postal forgalom a postafőnök dicséretes buzgalma folytán csak két napig szünetelt.

Körmöcbánya: A vasúti állomás, az alagutak és az egész vasútvonal Zólyomtól *Ruttka*káig katonaság által van megszállva. A személyvonatok közlekedése katonai fedezet alatt folyik. Ma egy tehervonat indult *Ruttka* felé. A vasúti alkalmazottak mind munkába álltak.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Szanatórium-estély. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Aranyvirág, operette. (Páratlanbérlet.)
Péntek: Aranyvirág, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Aranyvirág, operette. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: Sabin nők elrablása, bohózat. Este: Fenn az ernyő, nincsen kas, vigjáték. (Páros bérlet.) Utolsó előadás.

* *Szendrey Mihály pályázata.* *Szendrey Mihály*, a pozsonyi színtársulat igazgatója, ma délelőtt benyújtotta *Institúris Kálmán* polgármesterhez pályázatát az aradi Nemzeti színházra.

* *Sursum corda.* *Bosnyák Zoltán* darabjának mai második előadása is telt lézőtér előtt folyt le. A színpadon az a változás volt feljegyezhető, hogy *Békés Gyula* ma már más feladatokban mutat be szerepét. Körülbelül úgy, a mint ezt mai lapunkban kívánatosnak jeleztük. A siker nem is maradt el: *Békés Gyula* olyan volt, aminőnek a szerző lelki szemével elképzelte. Ez pedig a legjobb alakítás.

* *Aranyvirág.* Csütörtökön kerül bemutatásra *Martos és Huszka* operettje az *Aranyvirág*, mely az idei dalmü-termés egyik legsikerültebb darabja. Játsszanak benne *Zilahyné, Foti Frida, Bónis, Arkossy, Szaday, Ligeti, Polgár és Felhő Rózi*, aki a címszerepét kreálja.

* *Sabin nők elrablása.* A legsikerültebb német bonozatok egyike, mely magyar színpadon előadásra került, a *Sabin nők elrablása*. Ezt a darabot hozza színre az aradi színtársulat május 1-én vasárnap délután az előre hirdetett *Lili* helyett. A darab szereplői: *Bácsné, Aranyossy Janka, Paksy Margit, Bónis, Győre, Terneyi, Szalai.*

* *Parlagi Kornélia szerződése.* A szegedi színgazgatóság a vidéki színpadok egyik ismert énekesnőjét, *Parlagi Kornéliát*, a nagyváradi, temesvári, budai és aradi színtársulatok volt tagját, a szegedi színházhoz szubrett szerep körre szerződtette. Az énekesnő vasárnap lép fel először a *Boszorkányvár*-ban.

* *Krecsányi és a temesváriak.* Temesvár város tegnapi közgyűlésén tárgyalták *Krecsányi Ignác* színgazgató kérvényét szerződésének meghosszabbítása végett. A kérvény kedvező elintéztést nyert. A közgyűlés indokoltan találta, hogy *Krecsányi* színgazgató, kinek szerződése csak a jövő évi virágvasárnapkor jár le, már most kéri a színháznak az eddigi föltételek mellett további három évre való átengedését és felhatalmazta *Róza Imre* főügyészt, hogy a szerződésre a meghosszabbítási záradékot rávezeesse. A közgyűlés egyben elengedte az igazgatónak a Bohus féle páholy negyedévi 160 koronára bérének megfizetését és *Krecsányi* működése felett teljes elismerését fejezte ki.

Vásárcsarnok Aradon.

(Beadvány a városi tanácshoz.)

Arad, Április 26.

Lustig Andor Aradváros tanácsához ma hosszabb beadványt nyújtott be, amelyben vásárcsarnok létesítésére kér engedélyt. A beadvány főbb pontjai a következők:

Arad sz. kir. város az utóbbi években létesített egészségügyi intézményeivel u. m. vízvezeték és csatornázás, továbbá az utrendezéssel a modern városok sorába emelkedett; a közegészségügy terén azonban még egy intézmény bevezetése képez fontos szükségletet és ez a vásárcsarnok létesítése. Annival szükségesebb ez intézmény, mert nemcsak a város egészségügyének emelését szolgálja, hanem olcsó és jó élelmiszerek beszerzésének előmozdításával a lakosságnak tényleges és jelentékeny anyagi hasznot hajt.

A vásárcsarnok előnye közéletelmzési, közegészségügyi és rendészeti szempontból ismeretesek; ezen előnyöknek köszönhető, hogy minden nagyvárosban vásárcsarnokok létesítése és fenntartása közigazgatás egy fontos feladatának ismertetett fel és hogy azon nagyobb városokban, hol a magánvállalkozás — hatósági ellenőrzés mellett — vásárcsarnokokat nem létesített, ott ezen feladat megoldását maguk a hatóságok vették kezökbe.

Évekkel ezelőtt volt már Aradon vásárcsarnok, de az akkori viszonyok mellett nem állhatott fenn, egyrészt, mert nem volt meg az intézmény szüksége a köztudatban, másrészt pedig a régi vásárcsarnok helyiségei merőben elégtelenek volt. Ma a viszonyok változtával és a közegészségügy terén tett haladás betetőzésül nélkülözhetetlen városunkra egy vásárcsarnok létesítése. E célra szolgálataimat felajánlom és bátor vagyok tervezetemet a tek. városi Tanácsnak következőkben kifejteni:

Vásárcsarnokot létesítenék az Asztalos Sándor utca 6., 7. és Hunyadi-utca 2. sz. úgynevezett áruccsarnok épületben. Az élelmi cikkek, ezidőszent legálább, nagyjából a Maros tulsó partján fekvő teme megvári községek-ből szállítatnak a városba és így az épület elhelyezése, különösen ha a tervbe vett Ujaraddal összekötő új hidat is figyelembe ves zük, e célra különösen alkalmas. A vásárcsarnok jelenlegi helyiségeit körös-körül karzatokkal látám el, mi által szükséges terület minden tekintetben biztosítva volna. Ha pedig a forgalom fejlődésével még több helyre lesz szükség, erről oly módon gondoskodnám, hogy a Szent Pál-utcai Domány-féle telek udvarán és a Chorin Aron-utcai Hérczeg-féle telek udvarán oldalcsarnokokat építenék és csatolnék a már meglévő helyiségekhez, mire nézve a nevezett telek tulajdonosával már tárgyalásokat folytattam. Az áruccsarnok épületek már jelenleg is két bejárata van, t. i. az Asztalos Sándor-utca és Hunyadi-utca felől; vásárcsarnok létesítése esetén már megállapodásom van a szomszédos Szabadság téri Schreyer illetve jelenleg Steiner-féle telek tulajdonosával, hogy a Szabadság-tér felől is bejáratot nyithatok, ugyanez áll a Szent Pál-utcai bejáratra is, így tehát négy kényelmes, tágas bejárat fog a közönség rendelkezésére állni, mi türendészeti szempontból is kellő biztonságot nyújt.

A vásárcsarnokot minden tekintetben a közegészségügy követelményeinek megfelelően rendezném be. A csarnok aszfalt burkolattal, csatornázással és vízvezetékkel el van látva; felszerelném azt kellő mennyiségű és könnyen tisztántartható áruló asztalakkal, mi által a földön való árulás teljesen megszűnnék, mi úgy kényelmi, mint főleg tisztasági szempontból nagy előny. A gáz és villanyvilágítás a csarnokba be van vezetve, mi által lehetővé válik, hogy élelmi cikkek a nap bármely szakában télen is árusíthatók. Az áruccsarnok épülete tágas és szellős pincékkel van ellátva, melyekben az elárusítók által beszállított élelmi cikkek a megromlás veszélye nélkül kényelmesen elraktározhatók. A pincékben elkülönített rezeszeket készítenék, úgy, hogy minden árusító elkülönítve raktározhatná el a saját cikkeit. Szükség esetén a melegebb időszakban a pincehelyiséget hűtőkészülékekkel is felszerelném. Magában a vásárcsarnokban is létesítenék előrekezeit fülkéket, melyeket havi bér mellett bocsátanék az árusítók rendelkezésére.

A leírt módon létesíteni szándékolok közhasznú vásárcsarnok intézmény nagy töké befektetést és tetemes költséget igényel, mit sajátomból fedezek; ennek ellenében kérem a tekintetes Tanácstól: Méltóztassék a városi törvényhatósági Bizottságának szabályrendelet alkotását javaslatba hozni, melyben kimondatnék, hogy bus, husneműek, kolbászfélék, vad, vadhus, állati zsigerék, belek, zsír, tisztított baromfi, baromfi aprólk, méz, tej, tejtermékek úgy mint: tejszín, tejföl, turó, vaj és margarin, továbbá halak és gyümölcs Aradváros területén a jelenleg tartani szokott nyílt piacokon nem árusíthatók, hanem csak a vásárcsarnokban.

A szabályrendelet jogosít fel engem arra, hogy az elárusítóktól saját közgeimmel, vagy amennyiben a tekintetes Tanács he yesebbnek tartja, városi közgekkel, de az én költségemre következő helypénzt szedhessek: a) bus, husneműek, kolbászfélék, vad, vadhus, tisztított baromfi és halak után naponként és négyszög-méterenként 16 fillért; b) a többi fentebb felsorolt élelmi cikkekért naponként és négyszög méterenként 8 fillért; c) a pincehelyiségben bármint élelmi cikkekért naponként és négyszög méterenként 3 fillért. Havi bérlők úgy a vásárcsarnokban, mint annak pincehelyiségeiben 10 százalék engedményben részesülnek. A halak számára szükséges vizmennyiséget kötelezem magamat díjmentesen az elárusítók rendelkezésére bocsátani.

A fentebb fel nem sorolt élelmi cikkek az elárusítók tetszése szerint, akár a már létező nyílt piacokon, akár a vásárcsarnokban legyenek árusíthatók. Olyan áru után, mely nyílt piacon is árusítható volna, a vásárcsarnokban való árusítás esetén naponként és méterenként 8 fillért fizet az árusító úgy a vásárcsarnokban, mint annak pincéjében; havi bérlők ezen élelmi cikkeknel is 10 százalék kedvezményben részesülnek. Ipari termékek

elárusítói fizetnének naponként és négyszög-méterenként 20 fillért, havi bérletben 10 százalék engedménnyel. A szabályrendelet természetesen nem érintené és nem korlátozná élelmi cikkeknek nyílt üzletekben, vagy házhoz hordás útján való árusítását.

Az elfogott sztrájkvezérek.

(Tizenkét letartóztatás. — Ki adta meg a vészjelet? — Az izgató irat szerzője. — Az iratok a vádtanács előtt. — Komlósi Manó felesége. — Egy bűnvádi feljelentés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 26.

Az államvasutas-sztrájk tizenhárom bizottságának tagjai — mint budapesti tudósítónk táviratban jelenti — egynek, Kacsóh Gyula mozdonyvezetőnek kivételével, már le vannak tartóztatva az Alkotmány utcai fogházban.

Ma délelőtt önként jelentkezett Turchányi Pál rákos rendező-pályaudvari főnökhelyettes is. Turchányit, aki Vázsonyi Vilmos dr. és Rácz Dezső dr. kíséretében jelent meg a törvényszéken, Kállay vizsgáló albiró rövid kihallgatás után letartóztatta.

Ismeretes, hogy az általános sztrájk akkor tört ki, mikor megbeszélés szerint szerte az országban megszólalt a vészjel, amelyet a vasúti gyakorlat „hetes számú jel”-nek nevez. A harang három tagot kongat, mindenik tag egy hosszú s két rövid kongásból áll. Ez annyit jelent, hogy minden vonalon, minden vonat megálljon! Mikor a vasutasok a jeladást meghallották, éljenzésbe törtek ki és sok helyen a szenvedélynek és lelkeségnek izgalmas jeleit játszódtak le. A vasutasok fölugráltak helyükről, letépték karjukról a szolgálati jelvényt és így tovább.

A budapesti rendőrség meg akarta tudni, hogy ez a vészjel közvetlenül honnan eredt és ki adta meg a jelet. Ám mindidáig csak annyit sikerült kinyomozniok, hogy a rákosi rendező-pályaudvarról indult ki a jel, de hogy kinek a kezétől, azt nem tudták megállapítani. Már pedig ezt az embert a rendőrség minden áron ismerni akarta.

A főkapitány megbizta Bérczy Béla kapitányt, hogy indítson sürgős vizsgálatot a rákosi rendező pályaudvaron történt erőszakosságok ügyében; ki a vészjel tettese, és kik a főbűnösök. A rendőrségi nyomozat eredményesen végződött. A nyomozat adatai szerint Turchányi Pál hivatalnok volt az, aki a vészjelet megadta. Ezt a mai kihallgatáson beismerete. Turchányi kihallgatása alkalmával magára vállalta annak az izgató tartalma felhívásnak a szerzőségét is, amelyet az elmúlt szombaton ezrével osztottak szét a sztrájkutányán.

A letartóztatott bizottság tagjainak védői, Vázsonyi Vilmos, Rácz Rezső, Eötvös Károly, Schaffer József, Landler Jenő és Pollatsek Sándor ma délelőtt megsürgötték a vizsgálóbírónál az ügynek a vádtanács elé való áttételét. Kállay vizsgálóbíró ma délelőtt az összes iratokat a bejelentett felfolyamodások következtében áttette a vádtanácsra, ahol Czárán itéltőbíró bíró a vádtanács elnöke Makuce bírónak osztotta ki az ügyet előadás végett. Makuce bíró ma áttanulmányozza az ügyet s holnap délelőtt fogja referálni.

Ma délelőtt megjelent a törvényszéken a sztrájkbizottság egyik letartóztatott tagjának, Komlósi Manó zágrábi vasúti mérnöknek fiatal felesége is, aki Eötvös Károlyt bizta meg férje védelmével. A kétségbeesett asszony sirva kérte a vizsgálóbíró, hogy a férje ügyében bejelentett jogorvoslatot mielőbb intéztesse el.

Kállay vizsgálóbíró mára idézte be a le-szerelő nyilatkozat aláíróit közül Szemányi Péter Pált, a második 13-as bizottság elnökét.

A M. E. jelenti: Az a több száz zágrábi és fiumei vasutas, akiket megerkezésük után a rendőrség nyomban körülfogott és tolongásba szállított, hivatalos hata onnal való vizsgálás címén bűnvádi feljelentést tett Rudnay Béla főkapitány, Máltás Hugó rendőrtanácsos és Bornemissza Boldizsár rendőrfőparancsnok ellen. A budapesti királyi ügyészség ma délelőtt foglalkozott a panasszal és úgy értesülünk, hogy nem hajlandó a vád képviselőjét elvállalni, mert a rendőrség eljárásában és intézkedésében nem lát semmiféle jogtalanságot, vagy visszaélést.

A tizenhárom sztrájkbizottságnak, Sarlay János állomásfőnök-helyettes és társainak ügyében tudvalevőleg a vádtanács hivatott dönteni. Afőlött, hogy vajjon a letartóztatott vasutasok tovább is fogva maradjanak-e mindaddig, míg a vizsgálat befejezést nem nyer. Mint hogy a rendőrségtől ezideig nem küldték át a bírósághoz az ügyre vonatkozó összes iratokat, a vádtanács csak később hoz határozatot.

MULATSÁGOK.

(=) Az első majális. Ma megkaptuk az első majális készüldéséről szóló hírt, mely az aradi kir. főgimnázium ifjúságának nyári mulatságát jelzi. A gimnáziumnak zászlószentelési egybekötött és az eddigieknelis nagyobb szabásúnak ígérkező majálisára már javában folynak az előkészületek. A zászlószentelés ügyét tanári bizottság intézi, a melynek Haslinger Ferenc elnöklété alatt tagjai: Fehér Alfréd, Lejtényi Sándor, Perepat. István dr., Román József. A majális ifjúsági rendezői pedig a következők: Rajz Elek, Dávid József, Nemes Zoltán, Székely József, Lészai Béla, ifj. Haslinger Ferenc, Farkas Sándor, Popper Sándor, Steiner Béla, Tiszti Lajos, Halmos Dezső, Mandel Pál, Bakos Péter, Lejniker Adolf, Ovári Terencius, Bródy Béla, Ligeti Károly, Singer Lajos, Róth László, Mikósi Kornél, Chámbré Miklós, Szalay József, Berkovits Lipót, Burián József, Schwarcz Mór, Adler Károly és Stern Sándor.

Bizalom a kormányban.

(Egy függetlenségi pártelnök bizalmi nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Az az erélyes intézkedés, melylyel Tisza István gróf a vasutasok áldatlan sztrájkját megszüntette, eleinte némely körökben megütközést keltett, most pedig óráról-órára, amint érezzük a megváltozott helyzet előnyeit, több és több dicséretet vált ki a közönségből.

A közönség hangulatának leghűbbtükerei: a törvényhatóságok, sorra fognak a kormány elé járulni és erélyes fellépéseért üdvözölni. Erre az akciót ma az ország legelső ilyen testülete, Budapest székesfőváros törvényhatósága nyitotta meg.

Erről az érdekes eseményről a következő tudósítás számol be:

Ma este a budapesti tiz kerület polgársága, illetve minden kerületből számos bizottsági tag értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy hétfő délutánra rendkívüli közgyűlést fognak összehívni.

A rendkívüli közgyűlésen egy határozati javaslatot nyújtanak be, melyben a törvényhatóság köszönetet mond a kormányban és Tisza István gróf miniszterelnöknek, üdvözli erélyes fellépéseért és egyúttal bizalmat szavaz neki azért, hogy az országot a válságos helyzetből kiemelte. Egyszermind pedig azon várakozásának készüli kifejezést adni, hogy a kormány oly rendszabályokat fog életbeléptetni, melyek a

ődben hasonló esetet egyszersmindenkorra ki-
zárnak.

Ezt a megállapodást érdekes vita előzte meg, melynek folyamán Preyer Hugó dr., a belvárosi függetlenségi párt elnöke azt a nyilatkozatot tette, hogy eddig ugyan semmitéle kormányának bizalmat még nem szavazott, de ezúttal, a mozgalom anarchikus jellegére való tekintettel, továbbá tekintettel arra a vad erőszakra, mely az egész mozgalmat jellemezte és ezenfeül az országot súlyos válságba kergette: most ő is kész örömmel járul hozzá a bizalmi javaslatához.

Hieronymi üdvözlése.

(A forgalom helyreállítása alkalmából.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége a kamara közös bizottságának elhatározásából a mai napon megleghangu üdvözlő táviratot küldött Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszterhez.

Említettük, hogy a temesvári kereskedelmi és iparkamara táviratot intézett az ország összes társ kamaráihoz az iránt, hogy a kereskedelemügyi minisztert a megakasztott vasuti forgalom helyreállítása érdekében tett erélyes üdvös intézkedéseiről táviratilag üdvözljék.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége készséggel magáévá tette ezt az indítványt, s ma délelőtt hosszabb, lelkes hangú üdvözlő táviratot intézett a kamara nevében Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszterhez, előszerzően szólva a forgalom helyreállítása körül tett gyors és kitűnően bevált intézkedéseiről, melyekkel hazánk nagy közgazdasági érdekeit megvédelmezte.

A távirat szó szerint így hangzik:

Nagyméltóságú Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter urnak,

Budapest.

A legközelebbi napokban kitört vasuti sztrájk óriási károsodást okozott kereskedelmünknek, iparunknak és forgalmunknak. Kockára tette azokat a nagyfontosságú gazdasági érdeket, amelyek állami életünknek valóságos lét-alapjait képezik.

Nagyméltóságod szakavatottságának, rendithetlen hazafias erélyének és ezekből folyó gyors, határozott és az állam vitális érdekeit a destrukció ellen biztosító intézkedéseinek sikerült elhárítani a forgalmi életet teljesen megbénított, következményeiben végzetes hatással fenyegetett nagy veszedelmet.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara hálás elismeréssel veszi tudomásul, hogy Nagyméltóságodnak sikerült a vasuti közlekedés folytonosságát helyreállítani és őszinte szívvel üdvözlő munkásságának e fényes eredménye alkalmából.

A kereskedelmi és iparkamara:

Marschall dr.

Kristyóry

titkár.

elnök.

Mint budapesti tudósítónk táviratozza, a kereskedelemügyi miniszter ma az ország számos kereskedelmi és iparkamarájától kapott hasonló táviratot.

A kamarák ezzel az üdvözléssel nemcsak a kereskedők és iparosok véleményét fejezik ki, hanem szószólói a józan közfelfogásnak is, mely a társadalom minden rétegében egyaránt megnyilatkozik.

Ötödfél milliós kár.

(Ami a vasuti sztrájk okozott.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 26.

A P. Lloyd egyik munkatársa statisztikát állított össze arról, hogy körülbelül mennyire értékelhető az a kár, melyet az államvasutnak okozott a most befejezett nagy vasutas sztrájk? Az érdekes kimutatást budapesti tudósítónk az alábbiakban közli velünk:

Az államvasutaknak 1902. évi statisztikáját véve alapul, a vasut hálózatán 1,126,905 vonat közlekedett ez évben, naponta tehát 3087. Az öt napos forgalmi szünet következtében körülbelül 15,000 vonat utja maradt el.

Ha most számításba vesszük, hogy e vonatok mekkora személy- és áruforgalmat képesek lebonyolítani, megkapjuk azon anyagi kár összegét, melyet az államvasut a direkt bevételek hiánya miatt szenvedett. Természetesen nem lehet a számításnál tekintettel lenni arra a kárra, mely az áruk elomlása s az esetleges kártérítési keresetek folytán áll elő. Ez a kár külön rubrikába tartozik s egyelőre megállapíthatatlan.

Az 1902-ik év statisztikája szerint naponta 144,605 utas szállítottatott s egy nap alatt 93,405 tonna áru. A forgalom szünetelése folytán tehát most, minimális számítás szerint, legkevesebb 800,000 ember nem utazhatott és mivel az áruforgalom szünetelését a helyreállítás idejével együtt nyolc napra lehet tenni, 720,000 tonna, vagyis 7-2 millió métermázsza áru nem lett idejében szállítva.

Ez pénzbőlileg kifejezve a következő: Az 1902-ik év statisztikája szerint a naponkénti bevétel személyforgalomban 160,900 korona, az áruforgalom bevétele egy nap alatt 447,600 korona. A személyforgalomból a károsodás tehát kerek egy millió, az áruforgalomból pedig körülbelül három és fél millió korona.

Tudni kell még, hogy minden egyes nap, melyen a vasut üzeme szünetel, 600,000 korona bevételi hiányt jelent az államra. Tehát a bevételi hiány nagyobb, mintha az egész országban egyszerre megszűnnék a direkt adók befizetése.

HIREK.

A vasuti sztrájk a Reichsrathban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 26.

Bécsből táviratozzák, hogy az osztrák képviselőház mai ülésén Ellenbogen szocialista képviselő szóvá tette a magyar vasuti sztrájkot. Foglalkozott azon kártérítési keresetekkel, melyeket az állam ellen esetleg indítani fognak, továbbá a tartalékosok behívásával és azt kérdezte, hogy kinek kell majd mindezt megfizetni.

Beszédben durván támadta Tisza István gróf miniszterelnököt és kijelentette, hogy Tisza miniszterelnöksége előtt közel volt ahhoz, hogy a büntető törvényszék elé kerüljön.

— Tisza — ugymond — embertelen vérebergyanánt bánik a munkásokkal.

Kaiser alelnök ezért rendreutasította a képviselőt. Rendreutasította még egy Tiszát durván sértő közbeiktatásért: Eidersech képviselőt is. Ellenbogen ezután így fejezte be beszédét:

— Hogyan jutunk mi ahhoz, hogy a ma-

gyar miniszterelnök belyár szokásait osztrák pénzzel fizessük meg?

Erre óriási zaj keletkezett. Az elnök az ülést felfüggesztette.

— Eötvös Károly Aradon. Eötvös Károly orsz. képviselő holnap, szerdán Aradra érkezik, hogy az alföldi szanatórium javára rendezendő színházi estélyen felolvasással közreműködjen. Eötvös ma este lapunkhoz a következő táviratot intézte:

Vasutasok ügye rendkívül lekölt, de Aradot oly melegséggel szeretem, hogy holnapi szanatórium-estélyre okvetlenül leutazom. Eötvös Károly.

Eötvös Károly, mint értesülünk, holnap, szerdán este a gyorsvonattal érkezik meg Aradra. Kiséretében lesz Lukács György dr. békési főispán, a Szanatórium-egyesület elnöke, Verner László titkár, az estélyen szereplő Balla Miklós és Kun Béla poéták s több fővárosi és békésmegyei vendég. A vendégeket a rendezőség fogadja a pályaudvaron és Eötvös Károlyt a város diszfogatán viszik szállására. Eötvös tisztelére előadás után a Fehér Keresztben társasvacsora lesz.

— Az aradi püspök a nagyváradihoz. Radu Demeter, nagyváradi görög katolikus püspök az elmúlt hetekben Belényesen járt, ahol meglátogatta az aradi görögkeleti román egyházmegye főnhatósága alatt álló görögkeleti román internátust s barátságos, szíves szavakat intézett az ott levő ifjakhoz. E figyelemért most Papp I. János aradi román püspök megleghangu levélben mondott köszönetet Radu Demeter nagyváradi püspöknek, hangsúlyozva a két testvér-egyház közötti jó egyetértésnek a haza és a hívek érdekében való ápolását.

— Lehmann Vince — altábornagy. Katonai körökben híre jár, hogy a májusi előléptetések alkalmával a király Lehmann Vince vezérőrnagy, aradi dandárparancsnokot altábornagygyá és hadosztályparancsnokká nevezi ki. Lehmann utódja állítólag Schweitzer ezredes lenne, a ki szintén májusban lép elő vezérőrnagygyá.

— A polgármester budapesti utja. Institoris Kálmán polgármester ma délelőtt Budapestre utazott a vasúti ügyekben.

— Az élesdi zendülés. Nagyváradról táviratozzák: Resch Mihály csendőrmestert, kit Élesden a szocialisták agyonlőtek, ma délután temették nagy katonai pompával, melyen a polgári hatóságok fejei is jelen voltak. A csendőrmester koporsójára Tisza István gróf miniszterelnök is szép koszorút küldött, melynek szalagján ez a felirat olvasható: „A becsület mezején hősi halált halt derék vitéznek — Tisza István.” Nyiry Sándor honvédelmi miniszter szintén küldött koszorút. A szocialisták egyébként Bihar megyében még egyre lázonganak, Élesd és Belényesen ma a csendőrség megerősítését kérték.

— A nagy hadgyakorlatok. Budweisből távirják, hogy az idei nagy hadgyakorlatok, a melyeken a király is jelen lesz, Strakonitz-Vodniban lesznek. A király a Stekna-kastélyban vagy a strakonitzi városházán fog lakni. Hír szerint a német császár is eljön e hadgyakorlatokra.

— A torna-evezősök köszönete. Az Aradi Tornaezeselet evezős-álosztályának egy küldöttsége járt ma Vásárhelyi Béla főrendiházi tagnál, a magyar evezős-egyesületek országos szövetségének és a Tiszai Regattaszövetségnek elnökénél, hogy megköszönjék azon adományát, melyet az evezős-álosztály csolnakbeszerzési alap-

jára a napokban tett. A küldöttséget *Steinitzer* Pál dr. alelnök vezette s tagjai voltak *Aussterveit* László dr. és *Nagy* Sándor titkár művezető.

— **Képviselőválasztás Kolozson.** *Kolozson* ma volt a képviselőválasztás, a melyen *Rónay* Elemér megyei főjegyzőt választották meg szabadelvű párti programmal.

— **A közlekedésügyi bizottság ülése.** Tegnap megirtuk, hogy a közlekedésügyi bizottság szerdán délután tart a lovasut ügyében ülést. Közbejött akadályok miatt ez az ülés jövő hétfőre, azaz május hó 2-án délután négy órára halasztatott.

— **Tanulmányut.** A kereskedelmi miniszter *Stengl* Andor aradi kerületi iparfelügyelőt a bécsi szeszipari kiállítás tanulmányozásával és az arról való jelentés-tétellel bízta meg.

— **A felsőbb leányiskola épülete.** A belügyminiszter, a mint értesülünk, jóváhagyta a város közgyűlésének azon határozatát, a melylyel kimondta, hogy a felsőbb leányiskola részére a Hassinger-utcai iskola telkének belső részén, kö körülbelül 40,000 korona költséggel épületet emel. Ennek folytán az iskola építésére rövidesen kiírják az árlejtést.

— **A májusi előléptetések.** Bécsből távirják, hogy az április 29-iken közléteendő katonai előléptetések alkalmából *Pitreich* lovag altábornagy, közcs hadügyminiszter és a jofestadi és kassai hadtestparancsnokok, valamint a zárai katonai parancsnok tábornagygyá fognak előlépni.

— **A meghiusított vonatindítás.** Megirtuk, hogy az aradi üzletvezetőség följelentésére az aradi rendőrség büncügyi osztálya nyomozást indított meg egy *Molnár* nevű almozdonyvezető ellen, aki a múlt hó péntekjén, mikor *Szankovits* üzletvezető egy mozdonyral Paulsra akart menni, a már befutott mozdonyban a tüzet kioltotta s a vizet kibocsátotta, ekkép meghiusítván az indítást. A rendőrség megidézte *Molnár*t, a ki azonban Aradon már nem volt feltalálható. Miután a *szolnoki* pályaudvarnak alkalmasítottja, valószínű, hogy ott van. A lökaptányság a *szolnoki* rendőrséget kereste meg kihallgatása iránt.

— **Zárt ülésen.** A *P. N.* írja ezt az apróságot: Zárt ülés volt a képviselőházban. Ezenél fogva a képviselők ott maradtak a teremben, ellenben mindenki más kiszorított a folyosóra.

E pillanatban érkezett kívülről a folyosóra *Nagy* Sándor, az ujdonsült nagylaki képviselő. Lihegve kérdezte egy újságíró-ismerősétől:

— Nem látta, kérem, *Visontait*? Beszélni szeretnék vele.

— De láttam. Bent van a zárt ülésen.

A képviselő ijedten sziszszent föl:

— Zárt ülés van? Teringette! Pedig nekem sürgősen kellend vele beszélnem... Mondja, kérem, vajjon hogy juthatnék hozzá? Nem lehetne ki-hívatni?

— Minek? Menjen ön be hozzá. Hisz önnek joga van bemeni!

A képviselőnek kiderült az arca és örvendezve mondta:

— Hopp! Igaz biz az! Most jut eszembe, hogy én is képviselő vagyok — már.

— **Szivenszurt tanuló.** *Nyirő* Géza, az aradi törvényszék vizsgálóbírája tegnap este eskü alatt halgatta ki a halálosan megsebesült *Morvai* Jakabot a megyei kórházban. A fiu azt vallotta, hogy osztálytársa, *Fehér*, mindig a legjobb barátságban élt vele. Az eset alkalmával nem veszekedtek. Egészen véletlenül történt, hogy egy osztálytársa szolítására ő hátrafordult, és ekkor furódott a *Fehér* zsebkése a mellébe. Ugyanígy vallottak a fa- és fémpariskola többi jelenvolt hallgatói is. Az ügyesség mindezek dacára megindítja gondatlanságból

elkövetett halált okozó súlyos testi sértés címén a bünvádi eljárást, ha *Morvai* meghal.

— **Tengerészek sztrájkja.** *Párisból* jelentik, hogy a francia kereskedelmi tengerésztisztek és matrózok sztrájkja következtében Marseilles-ben egész nap szünetel a tengeri forgalom.

— **Házasságok.** *Reisz* Jenő, a békéscsabai termény- és áruaktár tisztviselője május 1 én délelőtt, az aradi izr. templomban tárja esküvőjét *Szinberger* Margit kisasszony, *Herbstein* Cecília urnő nevelt leányával.

Paiágyi Lajos, a debreceni szintársulat hőszerelemese jegyet váltott *Menszáros* Margit kisasszonnyal, a társulat szendejével. A közelmúlt években tudvalevőleg mindketten az aradi szintársulat tagjai voltak.

Weisz Viktor, a Pesti Magyar Kereskedelmi bank tisztviselője, *Weisz* Hugó aradi fényképész fivére, május hó 1 én vezeti ottár elé Budapesten *Waizner* Arnold és neje, vásárhelyi *Wodianer* Iona leányát, Arankát.

— **Egy nyomorék fiu segítése.** *Dirnbeck* János részére ma *Guttmann* Irma 1 kor. és *Guttmann* Oszkár 1 koronát küldött szerkesztőségünkhöz.

— **Fogságra ítélt munkáslázitók.** Szegedről jelentik, hogy a tegnapi munkászavargás vezetőit, *Abrahám* Mátyást és *Kelemen* Gyulát harmincnapi fogházra ítélték. *Abrahám*ot nyomban elzárták. A szociálisták most az elzárt vezető szabadon bocsátását követelik és oly fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy *katonaságot* konszignáltak.

— **A sztrájk gyermeke.** *Pápáról* jelentik, hogy a vasuti sztrájk előtt az ottani állomáson hetven utas rekedt meg, kiket négy napon keresztül a vasuti kocsikban szállásoltak el, ahol kosztot is kaptak. Egy fiatal asszony is volt közöttük, ki a sztrájk alatt gyermeket szült. A vasutasok gondoskodtak az anya és újszülött gyermekének gondozásáról.

— **Éjjeli támadás.** Az éjjel nyugodtan ment haza nejevel *M. V.* aradi kereskedő. Egyszerre elejük került *Eisenbein* Antal közműveesség és sértő szavakkal inzultálta a gyanútlanul haladó polgár nejét. Mikor a férj emiatt kikelt, a támadó öklével szemén vágta, úgy, hogy elfutotta a vér. A megtámadottak kiáltásaira *Eisenbein* futásnak eredt. Az utcán járókelők fülelték le és miután hosszas keresés után ráakadtak egy rendőrrre, bekisértették. *Eisenbein* notórius verekedő, kinek már több ízben volt baja a büntető hatóságokkal.

— **Pap Lajos** fog-mütermét *Andrássy-tér* 20. sz. a *Fischer* Eliz-féle palotába helyezte át.

— **A szobaur szerelmi drámája.** *Budapestről* táviratozzák, hogy a Csángó-ú-cában *Tolay* Péter ma délután kétszer rálőtt szobaasszonyára, *Wahold* Jánosnéra, súlyosan megsebesített. Azután a fiatal ember mellbe lötte önmagát s *szörnyet halt*. A gyilkos tettnek oka szerelmi féltékenység volt.

— **A piaci kávémérők ipara.** Egy konkrét esetről kifolyólag mondotta a kereskedelmi miniszter, hogy olyan egyének, akik hetivásárok alkalmával a vásárra bejövő falusi nép részére tolokocsin, vagy más álványon kávét szoktak kimérni, iparengedély, illetve iparigazolvány váltására nem kötelezhetők, mert a tejes vagy fekete kávé, mint élelmiszer az 1884. XVII. t.c. 10. § értelmében heti vásárok alkalmával, — amennyiben azt törvényes kiváltságok nem akadályozzák — bárki által árusítható, illetve kimérhető. — Amennyiben mindazonáltal a kávéfőzésnek, illetve kimérésnek fent említett módja nem kizárólag a heti piacokra szorítkozik, hanem azokivül is rendszeresen üzetik, az illető kávéfőzők, illetve kimérők az idézett törvény 4-ik §-ának megfelelőleg iparüzési szándékukat egyzerűen bejelenteni tartoznak, mert a kávékimérésnek ezen primitív módja, melynél ama közrendészeti és közérkölciségi szempontok, melyek a rendes kávémérés iparnak engedélyhez való kötését indokoltá tették, nem forognak fenn, az idézett törvény 10. § a pontjának említett kávémérés iparnak nem tekinthető.

— **Magyar** nev. *Kiskoru* *Osztyer* Ferenc tiszorffi illetőségű aradi lakos családi nevének „Zala”-ra kért átvaltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Mindazok, akik aradra utaznak, ne mulasszák el** Aradnak páratlan áruháza, a fényesen berendezett *Porter* Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren megtekinteni. A külön külön osztályokba beosztott áruk u. m. háztartási cikkek, díszműáruk, nász és alkalmi ajándékok, női és férfi divatcikkek, gyermekjátékok nagy választékban kaphatók. Az árak a lehető legolcsóbbak. Megrendelések pontosan és reálisra megtesznek. Telefonszám 324.

— **Házassági** célból ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” útján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 filléért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körút 18. 326

— **Állásokat** nyerni legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hírlap” útján lehet, a mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hírt, az összes be-töltendő állásokról. Az állástadó is nagyjából e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalsozói, pénzügyi, kereskedelmi, könyveői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegyesek és Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona egyes szám 40 fillér, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körút 18. Képviselek fiókkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek. 321

— **Parketta** tükörfényes lesz *Vojtek* és *Weisz-féle* parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

— **x— Az osztálysorsjáték játékterve.** A magy. kir. szab. osztálysorsjáték hivatalos játékterve, a melyből az világik ki, hogy összesen száz-tízezer sorsjegy közt 14 459,000 koronát sorsolnak ki, a nagyközönség bizonyára ismeri. Tuája ugyan róla azt, hogy a világ valamennyi osztálysorsjáték-terve közt a legjobb, de mégis csupán nagy csak szám-sort lát benne. Hanem az élet eleveenségét vitték a sorsjátékba azok az adatok, a melyeket nemrég egyes főnyeremények nyerőiről megtudunk sikerült, s a melyeket akkor közöttünk is. Egész sor ember: iparos, hivatalnok, kereskedő, gazda, önálló és alkalmazott venit el előttünk, a kik hol egy-egy nyolcad, hol egy-egy negyed sorsjeggyel vagy gyonra tettek szert. Ok az eleven bizonyítékai és hirdetői annak, hogy a magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték játékterve megfelel világszerte elterjedt kitűnő híreinek.

— **x— A pletyka.** Szorgalmas, törekvő varró-leányról szól az ének, ki keserves munkájával tartotta fenn magát öreg anyjával együtt. A szobaur régen szerette a különben jó nevelésű leánykát, úgy hogy el is jegyezte. A boldogság féskének lehetett nevezni a szerény kis lakást, ahol az egyik szobában a házi kisasszony kereste a mindennapi kenyeret, a másikon pedig a szigorló orvos vőlegény bujta a könyveket, hogy minél előbb megszerezze az orvosi oklevelet. Már az orvossá avatás nagy napja is közel volt, midőn egy napon a szomszédasszonyok valamelyike besugta a vőlegénynek, hogy menyasszonya minden hónapban egy titkos levelet kap szünes borítékban egy nagy urtól és óva intette a házasságra való lépéstől. A vőlegény kétségbeesve vállatára fogta menyasszonyát, ki beismerte, hogy minden hónapban kap egy-egy levelet, de hogy kitől, ezt csak az orvosi diploma elnyerése után fogja neki megvallani. A várva-várt nap is bekövetkezett s most már a vőlegény követelte, hogy menyasszonya váltaná be ígérését. Eppen elő akarta szedni a gyanúsító „corpus delicti”-ket, midőn az ajtón kopogtatnak és két ur örömtől sugárzó arccal jelenti, hogy eljöttek *Török* A. és *Társ* budapesti bankházából, hogy a mai húzason nyert nagy főnyereményt a sorsjegy vizsgálása ellenében kifizessék. Ekkor azután a menyasszony, aki véletlenül észre rakta a *Török* bankháztól havonta érkező szünes borítékú leveleket, bebizonyította vőlegényének, hogy nem valami titokzatos levelek voltak ezek, hanem a szerencsés *Török* bankház, Budapest, Teréz körút

46. szám alatti főüzletéből jöttek, ahol sorsjegyeit vásárolta s csak a pletyka akarta rosszakaratával szerencsésjétől megfosztani.

—x— **A mezei egerek pusztítása.** Hivatkozással a m. kir. földművelésügyi miniszternek 22890—VII. 1904. számú rendeletére, van szerencsénk a közönség figyelmébe ajánlani a m. kir. szabadalmi hivataltól 29017 szám alatt szabadalmazott Fuchsol készítményeket. A Fuchsol sem arzenikumot, sem strichnint, phosphort vagy egyéb mérgeket nem tartalmaz, amelyeknek elárúsítása hatósági engedélyhez van kötve. Kezelése a legegyszerűbb, amennyiben a pilulákat a mezón szétszórjuk. Egy holdnyi területre egy kilogramm untig elegendő. Az árak nagyon olcsók. Krzich F. cs. és kir. gazdasági tanácsos 1902. október 25-iki kelettel a következőket írta Holicsról: Tudatom Önnel, hogy egy a Fuchsol pilulákkal megejtett kísérlet után az egerek felőrá alatt elpusztultak. Próbák történtek egy házi tyúkkal és házinyullal is, amelyek önként nem akartak magukhoz venni a pilulákat, jölehet azok, miután erőszakkal etettük meg velők, nem ártottak. Ebből az következik, hogy a Fuchsol labdacok a kisvadra nézve nem veszedelemesek. A „Pozsonyi állami vegyisérleti állomás” vezetősége a következő, 1903. január 24-én kelt hivatalos iratot intézte a városi iparhatósághoz: A „Fuchsol” néven forgalomban hozott mezei egérintő készítmény nem tartalmaz oly alkatrészeket, melyek mérgező vagy egészségre ártalmasak voltak miatt, a forgalomban törvényesen korlátozva volnának. Ezek elárúsítása feltételekhez kötve nincsen. Bizonyosra vehető, hogy ezen Fuchsol-készítményt más állatok (mint egér és patkány) nem veszik önként magukba. Pozsony 1903. március 26. Schwicker, s. k. állomás vezető P. H. Kapható Ujházy Árpád és társa. Fuchsol vegyészeti laboratóriumában Pozsonyban, Vörösmarty utca 8. szám alatt, ahol a számos elismerő levél is mindenkitől megtekinthető. Kivánságra árjegyzéket és prospektust is küldünk.

Kirabolt muzeum.

(Nagyvárad szenszácója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Páratlanul vakmerő betörés történt Nagyváradon. A biharmegyei és nagyváradai régészegyüt muzeumába, a műkincseknek ebbe a valóban gazdag tárházába hatolt be valami gonosztevő és kirabolt egy üvegszekrényt, amelyben néhai *Ipolyi Arnold* püspök óriás mübecscsel bíró ékszergyűjteményét tartották. A kár kalmár-becslés szerint alig pár száz korona, de ritkasága és archeologiai érdekessége révén szinte megfizethetetlen drágasága az ellopott gyűjtemény.

A muzeumot, mely a téli hónapokon át zárva van, nemrég nyitották meg. A gyűjtemény sok érdekességgel gyarapodott, de közönsége nem igen van, mert Nagyváradon a muzeum iránt nem érdeklődnek az emberek. A hatalmas kert közepén egymagában álló épületben néha napokon át nem fordul meg más, mint a felügyelő s az állandóan ott posztoló rendőr. Tegnap reggel egy közös hadseregbeli kapitányjárt arra felé. Megakartta nézni a muzeumot. *Forgó Lajos* felügyelő föltolta a vasrollót s a látogatót bevezette. Amint a nagy kupola terembe értek, melynek falait drága gobelinek, hatalmas, gyönyörű festmények borítják, a szolgáló rémülten félkiáltott:

— Jézus Mária!

Se szó, se beszéd, otthagya az ámuló katonatisztet s lóhalálában rohant dr. *Némethy Gyula* muzeumőr a katha. szemináriumban levő lakására. Sápadtan, lélekzetvesztve rohant be a régi, hű szolgáló:

— Megloptak!

Többet nem tudott szólni. Fejvesztett rémüléssel futott vissza a muzeum felé s utána sietett *Némethy Gyula* is, aki a kupola teremben képzelhető megdöbbenéssel látta, hogy a muzeum legféltettebb kincsei hiányoznak.

A terem kellő közepén márványlapos rokkó-asztalon állt az üvegbúra, amely az egy-

házi műkincseket, a 42 darab antik ékszert rejtette magában. Az üvegszekrény üres volt, a bársony párnákról hiányoztak a tündöklő drágaságok: zománcos aranykeresztek, láncok, gyűrűk, fülöngfüggők, rásfák, karperecek. Az üveglapon akkora bezúzott lyuk, amelyen egy jókora ököl befér. Ez az ököl mindent felmarkolt. Mindössze két régi arany inggonb maradt ott hirmundónak. Az eltűnt ékszerek mübecse több mint 20.000 korona.

Nyomban telefonon értesítették az esetről a rendőrséget és maga *Gerő* főkapitány hajtatott ki *Pataky* fogalmazóval a nagy lopás helyére. Hozzáálltak a nyomozáshoz s mindenekelőtt megállapították, hogy a tolvaj a IV. sz. teremből az épület déli oldalán, a felügyelő lakása felé nyitó ablak vasrácsa erőszakos módon el van hajlítva, az ablak üvege pozdorjává zúzva. Azonban nem lehetett megállapítani, vajjon a rostély szétfeszítésével támadt keskeny résen ember beférhet-e? Ami nem is valószínű, de annál közelebb áll a föltevés, hogy gyermekket bujtattak be a nyíláson.

A rendőrség a muzeum valamely alkalmazottját gyanúsítja a lopással s ezt a gyanúját az egybefolyó jelekre adatokra alapítja. Nem tartja kizártnak, hogy valaki a csigalépcső felől ment be a zsákmányért, s az ablakot azért törte ki, a rácsot azért nyomta szét, hogy a vizsgálatot félrevezesse. A legérdekesebb különben, hogy a muzeuma körül éjjelente állandóan őrszem vigyáz a házra és sem ő, sem a mezzanin lakói nem hallottak semmi neszt.

Nem érdektelen, hogy a tolvaj a kirabolt szekrényt, a muzeum preciozáit szemelte ki, s a körülötte főhalmozott műkincseket ujjal sem érintette. Keresik azt a két katonát is, a kik minap délben a muzeum épülete körül hosszú ideig őgyelegtek, s mindent szemügyre vettek annyira, hogy a felügyelő gyanút is fogott. A rendőrség most így irányban erősen nyomoz, eddig azonban semmi pozitív eredmény nincs.

SPORT.

+ Az Aradi Turista egyesület folyó évi május hó 1-én (vasárnap) a családi szülőltványtelepre a következő program mellett rendez kirándulást. Indulás a motorral a pályaudvarról reggel 8 óra 14 perckor. Érkezés Csáka szülőlttelepre 8 óra 37 perckor. Kalauzolás mellett a telep megtekintése. Séta át az új erdőbe és játék. Alkonyatkor az erdőn keresztül séta és gyalog visszatérés a városba. Jelentkezni lehet a vezetónél és az egyesület igazgatóságánál (Felső kereskedelmi iskola épületében.) Jelentkezési határidő április 29.

TANÜGY.

(—) Iskolalátogatás a leányiskolában. *Berecz Antal*, a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosa a napokban hivatalosan látogatást tett az aradi felsőbb leányiskolában, a hol tüzetes vizsgálatot tartott. Ennek végeztével a miniszteri biztos a tapasztaltak fölött rendkívül elismerését fejezte ki úgy az iskola tanári testülete, mint később *Institóris Kálmán* polgármester előtt.

(—) Iskolaszéki ülés. Arad szab. kir. város közönségi iskolaszéke folyó év április hó 23-án, csütörtökön délután négy órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülését tartja, melyre a t. iskolaszéki tag urak, valamint az összes özségi iskolai igazgató tanító urak és urhölgyek ezennel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai: 1. A városi adóügyi osztálynak a irata az elmúlt iskolai évekről 84 tanuló után előírt 318 korona 60 fillér tandíjhátralék leirása iránt. 2. Özv. *Wlacsil Józsefné* aradi lakos kérelme, a polgári fiúiskolába járó fia után a folyó iskolai évre kivetett 20 korona mérsékelt tandíjnak elengedése iránt. 3. Özv. *Róth Márkusné* aradi lakosnak kérelme ugyanazon ügyben 16 korona elengedése iránt. 4. *Benkó Gyula* aradi lakosnak kérel-

me, melyben *Margit* nevű leánya után a folyó iskolai év első felére lefizetett 6 korona tandíjat a második félvre betudni kéri. 5. A *Weitzer János* utcai elemi leányiskola tantestületének javaslata, *Stein Karola* ottani III-ik osztályu tanulónak a kézimunka tanulás alól való felmentése tárgyában. 6. *Boros Dóra* polgári leányiskolai tornatanítónő kérelme a folyó iskolai év végéig való szabadságoltatása iránt. 7. A tanügyi bizottság véleményes jelentése az elemi iskolai tanulók tu'terheltetése ügyében kelt közigazgatási bizottsági átiratban jelzett bajok mikénti orvoslása iránt. 8. Arad sz. b. kir. város közigazgatási bizottságának átirata, a Sága külvárosi közönségi iskolai egyik tanító fizetésének kiegészítésére az 1903 ik évre felvett 400 korona állami segélyből fel nem használt 133 kor. 33 fillérnek visszatérítése iránt érkezett miniszteri leirat tárgyában. 9. Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága áteszi véleményezés végett *Czobor Ottó* aradi közönségi tanító abbéli kérelmét, hogy részére megengedtesék, hogy Aradon az egyéves önkéntesi vizsgálatra előkészítő tanfolyamot szervezhessen és ott taníthasson. 10. Arad szab. kir. város polgármesterének átirata, mely szerint a tanítói fizetések a hó 6 ik napja előtt ki nem szolgáltatathatók. 11. Az újtelepi elemi fiúiskola tantestületének előterjesztése, hogy kimondassék, miszerint az elemi iskolák első osztályaiba a tanulók csak november hó végéig vétetnek fel. 12. E öterjesztés az 1903—4 ik iskolai évre beszedett könyvtár és szertáradíjaknak az egyes elemi iskolák között mikénti elosztása tárgyában. 13. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról. *Institóris Kálmán* s. k. iskolaszéki elnök.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Marzsó Iván, Ternyei Árpád, Szilaj Mihály, Eisen József uraknak, Arad. Fel-szólítjuk önöket, hogy az előfizetéseikből még visszajáró összeget kiadóhivatalunknál vegyék fel. A közhangulat kifejezése körül ilyen kicsinyes szempontok nem befolyásolhatnak bennünket, s hogy az elmúlt napokban a közvéleménynek voltunk szószólói, azt az ujonnan érkezett előfizetők száza bizonyítják. Az *Aradi Közlöny* nem klikkek, nem csoportok, hanem a közönség lapja, s a jövőben is erélyesen el fog ítélni minden mozgalmat, mely a nagyközönség érdekeivel ellentétben áll.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.38
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat éjjel	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonról sv. reg.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat délelőtt	11.—
Gurahoncig sv. d. u.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankotáról sv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel	8.15	Mezőhegyes felől reg.	6.—
Battonya felé d. u.	12.20	Battonya felől d. e.	11.14
Mezőhegyes felé este	5.45	Battonya felől d. u.	3.51

Arad—Új-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg.	6.10	Kétegyháza felől d. e.	12.—
Kétegyháza felé d. u.	12.35	Kétegyháza felől este	6.06

NAPIREND.

Április 27. Szerda. Róm. kath. naptár: Zita szűz. — Protestáns naptár: Zita szűz. — Görög-keleti naptár (április 14.): Arisztark. — A nap két 4 óra 35 perccor, nyugszik 6 óra 49 perccor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklyamuzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: szeles, hűvös, sok helyütt csapadék, zivatarok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítását. —

Uj-Árad, Április 26.

A vasutasok sztrájkja befejezést nyert. Gabnaüzletünkre specialisan nem, de a kereskedelemre általában káros volt, mert sok cikkben volt hiány, mi a sztrájk miatt alakadt.

Az idő elég meleg lenne már, de a termő föld esőt kíván, mi nélkül a termés képtelen fejlődni.

A vetések állása így is gyenge ezideig, legalább a kellő nedvességet kapná meg a föld.

Heti vásárunkra mintegy 800 mm. buza és 1800 mm. tengerit hoztak be. Előbbi vizimolnáraink napi áron tul fizették, utóbbi jól tartott áron kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.20—7.30.
Buza közép 7.10—7.15.
Tengeri 4.70—4.75
Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.
Arpa névleges jegyzés 5.00—5.10.
Zab névleges jegyzés 4.70—4.90.
Irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, Április 26.

Delitőzsde. Buzakinlát mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, szilárdan tartott, közben valamivel drágább áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás szép.

Értéktőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$, Páris 10 elcsöb.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra	7.89—7.90
Buza májusra	7.90—7.91
Buza októberre	7.93—7.94
Rozs áprilisra	6.55—6.56
Rozs októberre	5.30—5.31
Zab áprilisra	5.52—5.53
Zab októberre	5.09—5.10
Tengeri májusra	5.22—5.23
Repce augusztusra	10.90—11.—

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra	7.89—7.90
Buza májusra	7.85—7.86
Buza októberre	7.88—7.89
Rozs áprilisra	6.52—6.53
Rozs októberre	5.30—5.31
Zab áprilisra	5.49—5.50
Zab októberre	5.07—5.08
Tengeri májusra	5.22—5.23
Repce augusztusra	10.90—11.—

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	643.25
Magyar hitelrészvény	759.50
Leszámitolóbank részvény	457.50
Rima-Murányi vasmű részvény	494.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	641.75
Közuti vasut	574.50
Városi villamos vasut részvény	328.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 26. —

Magyar elöbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 116—118 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 123—124 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 123—124 fillérig.

Sertéselészám: Április 23. napján volt készlet 27,405 darab, Április 24. napján felhajtott — darab, Április 24. napján elszállított 534 darab, Április 25. napján maradt készlet 26,871 darab.

A hizott sertéselészám irányzata: Keresett.

Szeszüzet.

— Április 26. —

Mai jegyzéseink: Kész árú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12:80—13— korona mmázsánként.

CSARNOK.

Az őrnagy adósságai.

Irtá: Camille Lemonnier.

Mikor Bergmann Hans mint önkéntes belépett a hadseregbe, derék, jó fiú volt, aki a légynek sem vétett. De 1880-ban rettenetes harc támadt a belgák és a hollandiak között s Bergmann is kivette a maga részét Brüsszelben az adott és vett ütlegekből. Azt mondták, úgy verekedett, mint az oroszán. Egy golyó lyukat ütött a fején, félholtan szedték össze. Szerencsére azonban nem halt meg. Amikor megint szolgálatba tudott állni, az arcán széles sebb volt, az egyenruháján pedig az őrmesteri rang jelvénye.

Bergmann Hans rövid idő alatt mintaképe lett az őrmestereknek, épp úgy, mint előbb mintaképe volt a közkatonának. Soha nem ment későn a kaszárnyába. Testvéri szelidséggel bánt az alárendeltjeivel. Nem azok közül való volt, akik parancskiadáskor s egyáltalán, a szegény katonákkal szemben csak kemény szavakat találnak. Hans még azt a rosszat is elfelejtette, amit néha maga volt kénytelen elszenvedni. Valóban, mindenki nagyon szerette s nagyon kevés ember volt, aki rosszat kívánt neki.

Szegény, jó Bergmann Hans! Szép nap volt az, amelyen először vitte ki sétálni őrmesteri egyenruháját az utcára. Nem volt büszke, de mégis szelid melegséget érzett a szívében, amikor a közkatonák, t-gnap még bajtársai, katonásan üdvözölték. Egy vasárnap az anyja is el látogatott a városba. Elvezette a sétátérre, azután a színházba; s a jó asszony elírult a gyönyörűségbe, amikor látta a fiatal, gyönyörű leányokat akik oldalról pislogtak a szép őrmesterre s talán arra gondoltak, hogy milyen boldogság volna, ha rátámaszthatnák kis kezüket az egyenruha galónjaira.

Szerencsétlenségre azonban a természet, amely megajándékozta Bergmann Hans minden erényvel, elfelejtette neki megadni a rend és számítás iránt való érzéket. Az ő országában a katonai szolgálattal nem lehet valami sok pénzt szerezni, de azért néha a szegény őrmestereknek is sikerül félretenni pár garast a zsoldjukból arra a napra, amelyen megházasodnak.

Nem így történt Hans szál. Nem volt pazarló s mégis úgy siklott keresztül ujjai között a pénz, mint a homok. A hónapok multak, egyik a másik után s velük megjött az apró adósságoknak az a halmazata, amely nagyon, de nagyon nyugtalanította a szegény őrmestert. Hiába kényszerítette rá magára hat napot át a legnagyobb nélkülözéseket. Reggeli estig ott ült a kaszárnyában az asztal mellett és olvasott, hogy ne jusson eszébe a pipa, a sör és a kártya; de a hetedik napon becsukta könyvét s elkezdett megint dohányozni, kártyázni, megitta három pint sörét és elbeszélgetett a bajtársaival.

Három pint! Ez ugyancsak nem volt valami tulságosan nagy kiadás és mégis — maga sem tudta, hogy lehetett, hogy ez a három pint mégis olyan rettenetes nagy összeget tett ki.

Hans ugyanis maga sem vallotta meg saját magának, hogy a jövedelme legnagyobb része a szegényeknek jutott, akik az uton szenvednek az éhségtől és a hidegtől; arra sem gondolt, hogy a dohányzacskója mindig nyitva volt a közkatonák számára, akik tetszésük szerint markoltak bele.

— Eh, mit, — gondolta magában végre a jó őrmester, aki belátta a budgetje még nagyobb megszorításának a lehetetlenségét, — a hadnagy majd kifizeti az őrmester adósságait.

S aztán, bizalommal tekintve a jövőbe, nyugodt szenderegésbe merült. „Türelem rózsát terem”, mondja a közmondás s ennek a közmondásnak Bergmann Hansnál jórészt igazza volt. Mert csakugyan hadnagygyá lett, de az adóssága nem hogy csökkent volna, hanem mind jobban megszorodott.

Egy őrmester csak pipázhat az utcán s eha ik kaszárnyai menázsit; nem kell neki a színházban a legjobb helyre menni s úgy tsakarítja meg a kesztyűt, hogy zsebre dugja a kezét. De egy hadnagy!

Hans megismékedett szép, fiatal leányokkal. A barátainál találkozott velük társaságban; táncolt velük a bálakon, kísérgette a sétátérre s a gázsija szenvedett meg emiatt.

De ha csak még ez lett volna! Szerencsétlenségre egy hadnagy nem lehet úgy, mint egy őrmester, nem adhat a szegényeknek, akik télviz idején alamizsnát kérnek tőle, rézpénzt. A könyörületeseknek is vannak követelményei s a fehér ezüstpénz többször jött ki a hadnagy zsebéből, mint a rézfillér.

Bergmann Hans ekkor kövér, szőke, csinos ember volt, rózsás, egészséges arccal. A foga hófehéren ragyogott, amikor mosolygott életvidámságában; az egyetlen árnyék a sok viláosságban az volt, ha az adósságaira gondolt. Ah, a legboldogabb halandó lett volna, ha nem kellett volna adósnak maradnia a vállrózsáival, a szivarjaival, a lakásával, három-négy üveg pezsgővel; de ezekkel tartozott és még sok mással. De idő multán az ember minden megvizsgálódik s Bergmann is megvizsgálta magát:

— Nem leszek-e valaha kapitány is? S a kapitány majd kifizeti a hadnagy adósságait.

Csakugyan kapitánygyá lett. Negyvenéves volt akkor s a csákoja szélén néhány hajfürt már ezüstösen csillogott. Itt volt az ideje, hogy megházasodjék, később már nem is gondolt erre. Bergmann Hans érezte, hogy a szive gyorsabban dobog, amikor a szép Backwies kisasszonyt látja, egy az üzletétől visszavonult kereskedő leányát. A leány is szerette s Hans csakhamar megházasodott, mint mindenkinek tenni kellene, aki ebben az életben szereti magát.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Április 26. —

Fehér Kereszt szálloda. Bienenstok Jakab kereskedő Buttyin. — Dercsényi Sándor utazó Budapest. — Ohl C. I. gyáros. — Grünwald Albert utazó Bécs. — Keppich Ede utazó Bécs. — Fränkl Ignác utazó Bécs. — Dorner Károly utazó Bécs. — Zellenmayer Abraham utazó Bécs. — Kovács Félix utazó Bécs. — Engl József kereskedő Győr. — Horovitz Gyula utazó Budapest. — Spitzer Fülöp utazó Budapest. — Freund Lipót utazó Bécs. — Sorer Rikárd utazó Bécs. — Brunner Mór utazó Budapest. — Csekelius Károly igazgató Nagyszében. — Kelbl Jakab utazó Bécs. — Stern Zsiga utazó Budapest. — Lang Izidor utazó Budapest. — Kovács Ignác utazó Bécs. — Gelder Ottó utazó Bécs.

Központi szálloda. Schwarz Ignác utazó Bécs. — Etinger Sándor utazó Bécs. — Elger József utazó Bécs. — Barnevitz Pál igazgató Berlin. — Döernberg Viktor utazó Bécs. — Nagy Samu utazó Budapest. — Spitzer Miksa utazó Budapest.

Nemzeti színház.

Bérlet 196. sz.

Páros.

Szerdán, 1904. évi április hó 27 én:

A királyné apródja.

Vigjáték 1 felvonásban. Irtá: Heltai Jenő és Makai Emil.

SZEMÉLYEK:

A költő	Békés Gyula.	A bankárné	Pakei Margit.
A bankár	Győre Alajos.	A hadapród	Aranyosy J.

EZZT KOVETI:

A cigánybáró.

Operette 1 felvonásban. Irták: Jókai Mór és Schnitzer Ignác. Fordították: Gerő K. és Radó A. Zenéjét szerzette: Strauss János.

S Z E M É L Y K K:

Zsupán	Polgár S.	Barinkai	Németh J.
Arzena	Fóti Frida.	Gábor diák	Arkosy V.
Mirabella	Bácsné.	Pali, cigány	Juhász S.
Ottokár, fia	Ternyei L.	Józsi, cigány	Bónis Lajos.
Gróf Carnero	Ligetű V.	Ferkó, cigány	Győre Alajos.
Czipra	Pajor Agnes.	Mihály, cigány	Békés Gyula.
Szafti, leánya	Singhoffor V.	Pista, szolga	Szadai F.

Közdete este 7 óra fél órakor.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.
Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Institutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés öneljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárholon magyarúl, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sen fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

4814

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XIV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Sorsolási Terve. Tizennegyedik Sorsjáték. 110.000 sorsjegy, 55.000 nyereemény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1904. május 17. és 18.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1904. június 15. és 16.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1904. július 12., 13. és 14.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1904. szeptember 27-től október 24-ig.			
Nyereemény	Korona	Nyereemény	Korona	Nyereemény	Korona	Legnagyobb nyereemény szerencsés esetben: Korona 1.000.000 (Egy millió)			
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1	Jut. Kor	60000	60000
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1	nyer. á	40000	40000
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1	á	20000	20000
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1	á	10000	10000
3 á	2000	3 á	3000	3 á	10000	1	á	8000	8000
5 á	1000	5 á	2000	5 á	5000	1	á	6000	6000
8 á	500	8 á	1000	8 á	2000	1	á	5000	5000
30 á	300	20 á	500	10 á	1000	1	á	4000	4000
100 á	100	110 á	300	120 á	500	2	á	3000	6000
3350 á	40	4350 á	80	4850 á	130	2	á	2500	5000
3500 ny. Kor.	263000	4500 ny. Kor.	528000	5000 ny. Kor.	916500	4	á	2000	8000
						5	á	1500	7500
						25	á	1000	25000
						50	á	500	25000
						405	á	200	81000
						760	á	100	76000
						1140	á	50	57000
						30600	á	200	612000
						83.000	nyer. és jutalom	Korona	10.555.000

Az I. osztály huzása 1904. május hó 17. és 18-án tartatik meg. A huzások a Magyar kir. állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.
Budapest, 1904. évi április hó 24-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

1261

LEGKIVONABB MINOSEGU
CHIFFONNOK
ASZTÁLNEMÜEK
KÁVÉS KESZLETEK
TOROL KÖZÖK
TORLO RUHAK
ZSEBKENDÖK
ROSENBLÜH H. ES TSA.

Paplanok a legjobb kivitelben. Fegyházban kötött legtartósabb harisnyák.

Szőnyeg,
köztük olyanok, melyek tűzkárunknál mint kevéssé sérültek liquidáltak.

I-ső rendü Axminster plüsch szőnyeg
250/350 mtr. 36 forint, ugyszintén a még raktáron lévő sérült angol vásznak, cretonok és battisztok.

Kész mosó **blouzok**
míg a készlet tart fél áron, mivel e czikkeket többet nem tartjuk.

Vászon maradékok olcsó áron Fehér himzés maradékok fél áron.

CERNAVASZON
ES
FEHERNEMÜ
OSZTÁLYUNK
CSAK IS A
LEGJOBB
GYARTMANYOK
EREDETI
GYARI ARAK
ROSENBLÜH H. ES TSA.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a donanyzo egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

1748—1904. szám.

Világosi járás főszolgabirájától.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye világosi járásban Ó- és Uj-Fazekas-Varsánd községekből alakult és üresedésbe jött körjegyzői állásra az 1886. évi XXII. t. cz. 86. §-a értelmében ezennel pályázatot nyitok s a választás megejtésére határidőül folyó évi május hó 5-én d. e. 10 óráját Ó-Fazekas-Varsánd községhezához ki-tüzöm.

Felhivom mindazokat, kik ezen körjegyzői állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat legkésőbb f. évi május hó 4-én d. u. 5 óráig hozzám nyujtsák be.

Világos, 1904. évi április hó 23-án.

Páris Gábor,

főszolgabíró.

1255

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Kellemes ízű, friss, fehér**Hajós-féle****Csukamájolaj**

ára egy üvegnek 2 korona.

Cséplőgép-, nagyobb műhely-, gyár- és malom-tulajdonosok **figyelmébe!**

A 78.595—IV. b) 1903. sz. nagyméltóságú m. kir. belügy-miniszteri körrendeletnek szigoruan megfelelelő, tökéletesen felszerelt és kiállított

Mentőszekrény

jól záró kemény faszekrényben legolcsóbb ár mellett kapható.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!A törvényesen védett „Sylol“ az egyedüli szer, mely minden-féle légzőszervi bajoknál rendkívüli jó hatással bír. Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti. A testsúlyt gyarapítja Heptikás embereknek valóságos megváltója. **Ára egy üvegnek 3 korona.**

Kapható az egyedüli feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrássy-ter 22. sz., a megyeházzal szemben.

1842—1904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbírótság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Victoria takaré- és hitelintézet részvénytársaság aradi czég, továbbá Lukács Géza aradi, és végül Antoneszku Borbála mint aradmegyei takarékpénztár részvénytársaság engedményese szintén aradi lakosoknak — Venter Gerő jelenlegi világosi és Venter Gerőné szül. Lukács Terézia aradi lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 4000 korona, továbbá 4810 kor. és végül 9000 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyben a világosi kir. járásbírótság területén lévő, Arad-megyében fekvő, a magyarait 644. sz. t. j. avben A ↑ 2 sor (1781—1782.) hrsz. a. felvett ház és szőlőre az árverést 2566 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban Venter Gusztáv késedelmes vevő vesztélyére bánatpénzének elvesztése mellett elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanra az 1904. évi május hó 19. napjának d. e. 10 órakor Magyarát községhezáhozánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 256 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Világos, 1904. évi márczius hó 29-én.

Aknay,
kir. járásbíró.

1264

Gégnér János

épület-, butor és portál asztalos

Aradon, Angyal-utca 21. sz.

Elvállal minden az épület-, butor és portál asztalos szakmába vágó új és javítási munkákat u. m. épület munkákat-, üzleti-, szoba és konyha berendezéseket, továbbá portálok föllállítását jutányos árak és pontos kivitelben. Tervrajzok díjmentesen készítetnek. 1123

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

60510—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	1. évi április hó
Szeged	28-án d. e. 9 óra
Debreczen	29-én d. e. 9 óra
Budapest, 1904. évi április hó.	

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az érdekelt**malom, gyár, bánya és cséplőgépek**

tulajdonosai figyelmébe ajánljuk a legujabb 73.595/1903. IV. b) számú miniszteri rendeletnek teljesen megfelelőleg berendezett és kiállított

mentőszekrényeinket

melyeknek készletben léte a gyár és gépvizsgálatoknál szigoruan megkivántatik.

Fenti mentőszekrények kiegészítésére szolgáló egyes kellékek külön is kaphatók.

Vojtek és Weisz.

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden különös előképzettség nélkül havonként teljesen költségmentesen.

Tessék ajánlatot küldeni **Konstant. Eisele** névre **Stuttgart Ludwig-strasse 56.** „E. 87“ jelige alatt. 590

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek
dus választékban minden színben. shévreaux, bokszi és bagaria bőrökben.

Seelinger M. Andor

úri és női mintaczipészete 687

Arad, Szabadság-tér 4.

Városi és megyei telefon 115.

Divatos

női ruhák

készen vagy rendelésre legolcsóbban

Tökölly-téren,

1146

Prolich üzlete mellett készülnek.

6006—1904. kh.

Hirdetmény.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény alapján kibocsájtott 28559—1903 sz. rendelet II. A. I. pontjához kiegészítésként annak r. alpontja gyanánt m. kir. kereskedelmi miniszter ur ó nagyméltósága a következő rendelkezést fűzte: Az 1898 évi XXIII. törvény-cikk alapján alakult ipari és gazdasági hitelszövetkezetek közül, valamint a hasonló célú és hasonló keretben működő egyéb ipari és gazdasági előleg és hitel egyletek közül azok, a melyeknél az üzleti tevékenység kizárólag a vásár- és ünnepnapok néhány órájára szorítkozik, a melyek tehát köznapokon egyáltalában nem állanak a közönség rendelkezésére és melyek nem rendelkeznek saját állandó személyzettel, vasárnapokon nyitva tarthatók, s a rendszeres üzletmenettel járó teendőiket végzhetik. Megjegyzem azonban, hogy ez a rendelet nem vonatkozik nyersanyag beszerző, fogyasztó vagy egyéb rendes ügyvitellel foglalkozó szövetkezetekre vagy szövetkezeti raktárakra, sem pedig hitelnyújtással hétköznapiokon is foglalkozó, tehát rendszeres üzletvitellel bíró hitel szövetkezetekre, vagy hitelszövetkezetekre.

Arad, 1904. évi április hó 22.
Sarlot,
főkapitány.

? Miért ?

nevezik

Gaedicke

bankházát a legnagyobb

szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki

Mert ott a 602.000 kor. jutalmat

Mert ott 3-szor a 400.000 „ főnyereményt

Mert ott 3-szor a 100.000 „ „

Mert ott 1-szer a 70.000 „ „

Mert ott 4-szer a 60.000 „ „

Mert ott 3-szor a 30.000 „ „

Mert ott 5-ször a 25.000 „ „

Mert ott 10-szer a 20.000 „ „

nyerték és —

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-ik magyar kir. szab. osztályosorsjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{12}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{150}$ sorsjegyeket
koronáért rendelni

Gaedicke A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje

Budapest, Kossuth-Lajos-utca II. szám.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálók.

3459

Levágandó rendelőlevél.

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Sziveskedjék czimemre I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztályosorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték: korona utánvételezendő postautalványon küldöm.

Pontos cím

Név

Állás

Lakhely

Utolsó posta

A nem kívánt módokat törölendő

Kérjünk kizárólag Globus-Tisztítószert

mint az itt látható kép

mert sok értéktelen

utánzat

ajánlatik. 3489

Fritz Schulz jun.

Aktiengesellschaft, Leipzig, u. Eger.

Papp Samu

műkertész,

a Kertészeti Közlöny szerkesztője.

Elvállal kisebb nagyobb

kertek berendezését

vagy ujjá alakítását

és további kezelését

Készít

a legújabb párisi divat szerint

élő virágokból

csokrokat, koszorukat

és mindenféle dísz tárgyakat. Mérésékelt áráért. 1218

Arad, Török Gábor-utca 20.

8598—1904.

Hirdetmény.

Az 1903. és 1904. évben keletkezett, még eddig meg nem adozott ipari és üzleti vállalatok, nem fix jövedelmű értelmi és mindennemű haszonhajtó foglalkozásokat érdeklő és III. oszt. kereseti adó alá tartozó adóköszmitási javaslatot az 1888. évi XLIV. törvény-cikk 18 § a értelmében azon célból tételnek folyó hó 27-én kezdődő, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek 1903. évi üzletadójára vonatkozó adóköszmitási javaslatok pedig folyó hó 26-án kezdődő 8 nap közszámlére a város adóügy osztály 1. számú hivatali helyiségébe; hogy azt ezen idő alatt mindenki megtekinthetvén, az öt vagy másoka érdeklő javaslatokra nézve netaláni észrevételeit ezen 8 nap alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, azon tul padig szóval a május hó 4-én összeülő adókövető bizottságnál megtehesse.

Arad, 1904. évi április hó 23-án.

A városi tanács.

Akinek

ismeretség híján

házasúrnóra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárnóra,
gazdasszonyra,
szakácsnóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége**Aki**

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy**Aki**

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**Aki**mind Ezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;**Aki**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az**„ARADI KÖZLÖNY“**

kis hirdetési

rovatát használja.

Figyelem!Nem szükséges pénz szép úri és
női szövegért! Elfogadok min-
dennemű árut ellenszámlába.
Mintákat kívánatra küld: Tuch-
geschäft Rehwald Wien II/8. 1171**Dohánytőzsde**Arad legélénkebb utcájában csa-
ládi viszonyok miatt eladó. Magá-
nyos nőnek vagy férfinak biztos
megélhetés. Tőke befektetés 800
frt. Bővebbet Kubin Bélané pa-
pirkereskedésében. 1230**Nagymennyiségű Maculatura**eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.**Elsőrendű**prima nehéz pörköt szalonna kap-
ható Meisztrovich Jánosnál, Ara-
don. 1241**Fűszerkereskedő segéd,**ki úgy a helybeli, mint a vidéki
vevőközönnyel ismeretségben van
elsőrangú fűszerkereskedés részére
felvételt. Ajánlatok fizetési igé-
nyek megjelölésével a kiadóhiva-
talba „Fűszerkereskedő” jelíggel
kéretnek. 1263

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztkötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen vedve. 100—750 drbig a bérmentési-
tésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.**Ingusz I. és Fia**
kiadóhivatala Arad.

Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség b. tudomására hozni,
hogy bécsi és külföldi bevásárlási
utamról hazaérkeztem és a legele-
gánsabb**tavaszi és nyári
virág-, cheth és tül-
kalapok**a legnagyobb választékban kapha-
tók, melyek a legkényesebb igé-
nyeknek is megfelelnek.

Gyászkalapok mindig raktáron vannak.

Javításokat elfogadok.Kalspdiszek fátyolok és meny-
asszonyi koszorúk dus választéka.
A nagyérdemű közönség szives
pártfogását kéri 726**Madmoiselle Serah**

(Löwenberg S.)

Andrássy tér 20. sz.

T. cz.Van szerencsém szives tudomására
hozni, hogy

Aradon, Magyar-utca 4. sz. alatt

657

uri és női cipész-üzletetnyitottam. — Raktáron tartok mindennemű
saját műhelyemben készült **uri, női és
gyermek készcipőket** jutányos árak-
ban. Mérték szerinti megrendelések 24
óra alatt elkészíttetnek.Hivatkozva arra, hogy úgy helyben,
mint a fővárosban elsőrendű üzletekben
voltam alkalmazva, azon reményben va-
gyok, hogy munkámmal tisztelt vevőim
bizalmát megnyerni fogom.

Szives támogatást kérve

tiszteléssel

Brecska Károly,

uri és női cipész.

1045

Ékszertergyaka közeli **bérmáláshoz** a
legnagyobb választékban kapható
csakis**DEUTSCH IZIDOR**

óras és ékszeres: nél

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

Ugyanott mindenféle más tárgyak
megvétetnek vagy átcseréltetnek.**Veszek**

1078

zálogcédulákat.

Telefon 438.

Klein Ignác

géparisnya kötődéje

Aradon, Lázár Vilmos-utca

Földes palotában (Fleisher-féle butorgyár-
ral szemben.)Felhívom a n. é. közönség fi-
gyelmét jól felszerelt**géparisnya kötődémre,**melyet Aradon eddig még nem léte-
zett gépekkel rendeztem be.Elvállalok mindennemű **uj ha-
risnyák kötését és fejelését u. m.
keztük, kamáslik, alsószoknyák és
alsóingek és minden kötőde szak-
mába vágó uj és javítási munká-
kat** jutányos árak mellett. 1112**Meghívás**

az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság

XXIII. rendes közgyűlésre,mely Aradon, a részvénytársaság saját házában levő igazgatósági helyiségben, **1904. évi má-
jus hó 29-én délelőtt 11 órakor** fog megtartatni.**Napirend:**

1. Az igazgatóság jelentése a 1903. év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1903. évre vonatkozó üzleti zárszámadások és mérleg előterjesztése, valamint a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hováfordítása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.
4. Az alaptőkének újabb 25,000 drb. törzsrészvény kibocsájtása általi felemelése és ezzel összefüggően az alapszabályok
7. §-ának megváltoztatása iránti javaslat.
5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő három igazgatósági tag helyeinek választás utáni betöltése.
6. Lemondás folytán üresedésbe jött egy igazgatói helynek betöltése.
7. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.
8. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít, — a részvények le nem járt szelvényeikkel együtt 14 nappal a közgyűlés előtt:**Aradon:** a társaság főpénztáránál;**Budapestben:** a „Magyar Agrár- és Járulékbank“-nál;**Bécsben:** „Schoeller & Comp.“ uraknál;**Berlinben:** „Born & Busse“ uraknál és „Bank für Handel und Industrie“ banknál.**M/m. Frankfurtban:** „V. Erlanger & Söhne“ uraknál leteendő, hol azokról megfelelő elismervények adatnak.

Aradon, 1904. évi április hó 26-án.

1260

**Az aradi és csanádi egyesült vasutak
részvénytársaság igazgatósága.**